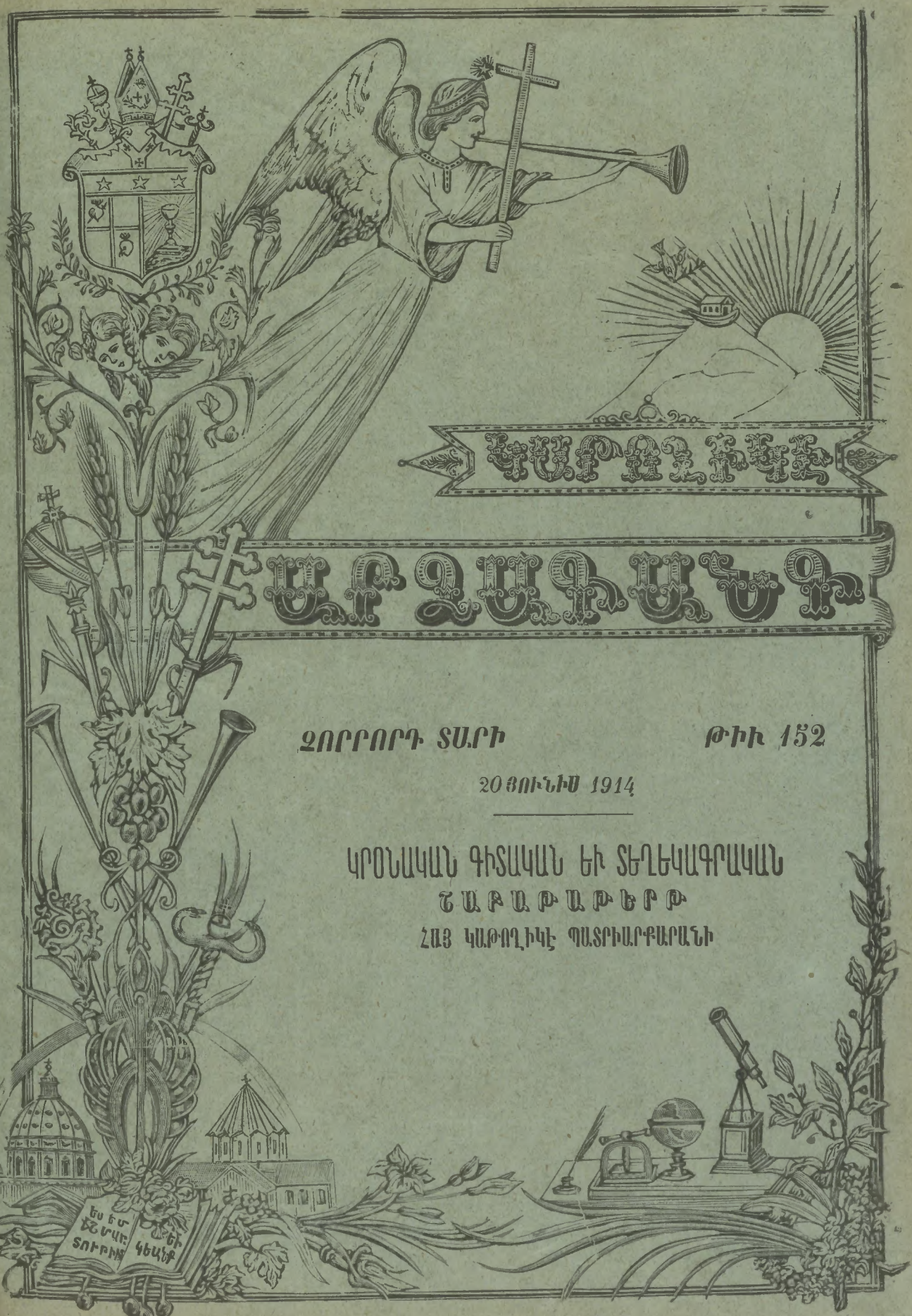

ՀԱՅԻՐԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԵՐ ԶԱՐԳԱՆՄԱՆ

ԶՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԹԻԻ 152

20 ՅՈՒՆԻՍ 1914

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵԼԵԿԱԳՐԱԿԱՆ

ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆԻ

ԵՍ ԵՄ
ԶԵՆԱԷ
ՏՈՒՐԻՅԷ

ՏՕՆԱՑՈՅՑ

Յունիս 21	† Կիր.	դձ.	Գ. Չկնի Հոգեգայտեան:
22	Բշ.	դկ.	Ս. Կոստանդիանոսի բազաւորին եւ մօր նորա Հեղինեայ: Պահք Լուսաւորչին մինչեւ ցուրբար:
23	Դշ.	ւձ.	Ս. Թեոդիսոնի Գաղասացւոյն եւ Թա- լիլեայ բժշկին եւ եօրն Կուսանացն որ յԱնկիւրիա կասարեցան:
24	Դշ.	սկ.	Ծնունդ Յովհաննու Կարապետին:
25	Եշ.	քձ.	Ս. Ներսէսի Հայրապետին եւ Խաղայ Եպիսկոպոսին:
26	Ուր.	քկ.	Պահոց:
27	Շք.	զձ.	Տօն գիւթի նշխարաց Ս. Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին:

Իսկ թէ եպիսկոպոսներէ ոմանք «բռնի...
և սպառնալիքի ներքև» ընդունած լինին
Տիեզերական Ժողովոյ վճիռն, սոյնպիսի են-
թադրութիւն մը բացարձակօրէն անհիմն է,
անպատշաճ, հակաքրիստոնէական, և յետին
աստիճանն անսպասուելիչ այն եպիսկոպոսաց
զորս կ'ուզէ սակայն փառաւորել Բանբերի
եւանդոլն յօդուածապիւրը: Մարդկային ժո-
ղովներու մէջ՝ բանականութիւն և օրէնք
կը հրամային որ փոքրամասնութիւնը տեղի
տայ մեծամասնութեան առջև: Իսկ եկեղեց-
ւոյ մէջ նոյնը կը հրամային մեզ ո'չ միայն
բանականութիւն և պատշաճութիւն այլ և
խիղճ և աստուածային օրէնք: Վասնզի Տիե-
զերական Ժողովի մը մէջ այս կամ այն ան-

ձին կարծիքը չէ՝ որ անսխալ է, այլ մեծամասնութեան որոշումն՝ հաստատուած Գրիստոսի Փոխանորդին կողմանէ։ Ու եթէ իրաւունք տրուի այս կամ այն եպիսկոպոսին իր անձնական կարծիքը մեծամասնութեան որոշումին նախադասելու, այն ատեն ամէն ըմբոստութիւն կը քաջալերուի, կրօնական անիշխանութիւնը կը տիրէ, և եկեղեցին անվերջանալի վէճերու թատերաբեմ մը կը լինի։ Հաւատացեալք չեն կրնար երբեք գիտնալ որոշապէս թէ ի՞նչի պէտք է հաւատան և ի՞նչի չհաւատան, որո՞ւմ պէտք է հնազանդին և որո՞ւմ պէտք է անաստեն։ Այն ատեն ահա քրիստոնէութիւնն ո՛չ թէ աստուածային անվրէպ հաստատութիւն մը, այլ և ո՛չ իսկ մարդկային կանոնաւորապէս հիմնեալ ընկերութիւն կրնայ համարուիլ։ Վասն զի ամէն բարւոք կազմակերպեալ ընկերութեան անկ է խաղաղութիւնն ապահովել և իր ծոցէն հեռացնել խռովութեան սերմերը, զէնք չտալ խռովարարներու և որչափ հնար է դժուարացնել կուսակցութեանց ծագումն։

Դարձեալ Տիեզերական Ժողովոյ մը առջև եղած բանաւոր հնազանդութիւնն և «ստորագրութիւնն» իսկ «ոչինչ» հռչակել՝ էապէս զէմ է բարոյականի։ Վասն զի նախ եթէ կայ իշխանութիւն մը որ հնազանդութիւն պահանջելու իրաւունք ունի, այն ալ Տիեզերական Ժողովն է ի գլուխ ունենալով Գրիստոսի փոխանորդն, և երկրորդ եթէ այսչափ օրինաւոր պայմաններու մէջ «տրուած ստորագրութիւնն ոչինչ է», և կրնայ «բռնութեան և սպառնալիքի» արդիւնք կոչուիլ, այսուհետև մարդկային ստորագրութիւն մը ո՞ւր և ե՞րբ պիտի կրնայ արժէք ունենալ. ո՞ւր և ե՞րբ պիտի կրնանք ապահով լինել թէ խաղաղիկ չպիտի ընեն զայն մարդիկ, որո՞ւմ պիտի կրնանք համոզել թէ ստորագրութիւն մը աշխարհի ամենէն լուրջ բաներէն մին է, որ կը պարտաւորէ զմեզ առաջի Աստուծոյ և առաջի մեր նմանեաց։

Ու ի՞նչ կը նշանակէ «բռնի» բառը. միթէ Պիոս Թ. հեծեալազօրք, նաւատորմիդ և թընդանօթածիփ գունդեր զրկեց եպիսկոպոսաց։

Կ'ըսէք «սպառնալիք» ըրաւ։ Ի՞նչ բանի, կիյեողինի՞, թիավարութեան, ցմահ բերդարգելութեան թէ ո՛չ ի Սիպերիա աքսորանաց։— Սպառնալիք բանադրանքի։ Շատ լաւ։ Բայց եթէ Պապն «աղանդաւոր» մըն է ընդդէմ քրիստոնէութեան, խեղաթիւրիչ մըն է Ս. Գրոց, խանգարիչ մըն է կրօնի, հնարիչ մըն է «նոր և խելքի դէմ» հաւատալեաց, ի՞նչ կ'արժեն իր հոգեւոր զէնքերն իր բոլոր սպառնալիքները, կախակայութեան պատիժները, անաթէմաներու կարկուտներն ու բանադրանքի շանթերն համայն։ Կրնայ բանալ նա իր զինարանն ամբողջ, եպիսկոպոսները կ'անցնին անոր առջեւէն թագ ի գլուխ և գաւազան ի ձեռք, և դուք կը մօտենաք անոնց և կրնաք հաստատել թէ արդարև Պապին զէնքերը չեն կրցած փնտել եպիսկոպոսական թագի մը ո՛չ իսկ մետաքսեայ մի թելին։ Այո՛, «հոգեկից... աստուածաբեալ» եպիսկոպոս մը չի վախնար չղթաներէ բանալ. հալածանքէ, բայց կը վախնայ Ս. Պապին բանադրանքէն, վասն զի նա Յիսուսի Գրիստոսի Փոխանորդն է յերկրի, գերագոյն պետը կրօնի, առաջին ու անսխալ Վարդապետն Եկեղեցւոյ, և իրեն ըսուած է Աստուածորդոյն կողմանէ. «Եւ քանզի քիչ զփականս արեւոյութեան երկնից. եւ զոր միանգամ կապեցես յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս, եւ զոր արձակեցես յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս։» (Մատթ. ԺԶ. 29)։

1878ին կը մեռնէր Պիոս Թ. և իրեն կը յաջորդէր կաթոլիկ Բէնէդիկտ Լեոն ԺԳ. անունն զոր եղականօրէն փառաւորեց և անմահացուց։ Չկայ աշխարհիս վրայ արժանիք գնահատող անձ մը, — բողոքական թէ օրթոտոքս, անկլիկան թէ էջմիածնական, ազատ-որմնագիր թէ հրեայ, հեթանոս թէ նիւթակրօն, — որ չխոնարհի այս անգուգական և վեհաշուք դէմքին առջև, որ չներբողէ անոր ներողամիտ ու հաշտարար ոգին, իմացական և բարոյական ձիրքերը սխրալի։ Արդ եթէ կային եպիսկոպոսներ որոնք «բռնութեան և սպառնալիքի» ներքեւ ստորագրած էին անսխալութեան վճիռն, ինչո՞ւ մէջանել չէլան,

ինչպէս չբողոքեցին, ինչու չղիմեցին այս գերազանցօրէն լուսամիտ, արդարակորով ու լախախոհ Բահանայապետին: Ո՛չ ոք միտքը լսեալ, ո՛չ ոք փորձուեցաւ նոյն իսկ այսպիսի բան մը ընել, թէ և Վատիկանու ժողովին մէջ առարկութիւն ընող եպիսկոպոսաց մեծագոյն մասը կ'ապրէր տակաւին: Ինչո՞ւ. վասն զի ամէնքն ալ կը ճաշնային իրենց պարտուց և իրաւանց սահմաններն և քաջ գիտէին թէ ինչ որ Երեմի և օրինաւոր էր նախ քան զվճիռ, ԱՊՕՐԷՆ ու ԱՆՆԵՐԵՆԼԻ պիտի լինէր յետ վճռոյն:

Բայ ի Տէօլինկէրի և Լուազոնի հետեւորդներէն, որոնց մէջ ո՛չ մի եպիսկոպոս կը գտնուի բարեբախտաբար, ոչ միայն բողոքոյ ձայն մը չլսուեցաւ երբէք, այլ մանաւանդ «ԱՆՍԻՍԼ ՔԱՅԱՆԱՅԱՊԵՏ» գաւանդով զայն, յամենայն հնազանդեցան իրեն, սիրեցին ու մեծարեցին զայն, և ինք ալ քանիցս Վատիկանու ժողովոյ որոշումներն յիշեցուց կաթողիկէ աշխարհի իբրեւ ճշմարիտ Տիեզերական ժողովոյ մը վճիռներն անվրէպ, անքննադատելի և անզառնալի: Այո՛, ամէնքն ալ համոզուած էին, Լեւոն Ժ. Ինչպէս Մօնս. Ազոտմայէր, Մօնս. Տիւբանլու ինչպէս Մօնս. Հայնալտ թէ անգամ մի եւս «ՀՌՈՄ ԽՍՍԱՅ ԵՒ ԴԱՏԸ ՎԵՐՋԱՑԱՅ ԷՐ» (Ս. Օգոստինոս.)

ՎԱՆԱԿԱՆ

22 Մայիս 1914

Վ. Ե. Ր. Զ.

ԶԱՎԱԼԼԸ ՄԱՐՏԻՐՈՍ

(Տեվլամի)

Գուրնազ աստուծոյ պիտի տէմիշ տիր քի, «գարը տէտիյիմիզ մախլուզըն հայաթը՝ կիւրինմէք, սօյուլմազ վէ չօզ սէօյլէմէքլէ կէշէր»: Պունը տէյէնի պուլսամ, պիր քէրրէ, երիմի տէօրթ սաաթ օլսուն, պու պիզիմ եէրիմիզատ քէնտիինն պուլընմասընը թէքլիֆ իտէր վէ պու սուրէթլէ քէնտիսինտէն ինթիպամըմը ալըրաւմ, պագաւրմ օ վազըթ նէ՛ տէյէճէքաթի:

Հագգը տա վարըտը: Փագաթ ալէսսէվիյէ պէօյիւք աճըլար տիւսիզ օլուրլար, պու սէպէպտէն պէն տէ թէէսսիւրիւ գալպիմին չիտտէթինտէն զահիրէն հիշ պիր շէյ սէօյլէմէյօրաւմ իսէ տէ, պաթընէն տէ եինէ — Զաւալը՝ մարտիրոս տէմէքտէն քէնտիմի ալամայօրաւմ:

*
* *

— Մատա՛մ, կէօրիւյօրու՛մ քի զանմէթ չէքմէյէ ալըչզընսընըզ վէ նէ տէ օլսա, պէօյիւք պիր թէհամիւլ իլէ սապը իտիյօրսընըզ: Տիւնեա աճայիպ տիր, հիշ պիր միւլքեաֆաթ վէ հիշ պիր մէնֆաաթ թէմին իթմէքսիլին սիզէ պու գատար զանմէթ վէրիյօր վէ սիզտէն պու գատար ֆէտաքեարըզ թալէպ իտիյօր... պունըն պէօյլէ օլտուղընը սիզ տէ ինքեար իտէմէզսինիզ, տէյիլ մի... Հալպու քի ծէնապը Հագգ պիւսպիւթիւն պունըն խիւաֆրնտա օլարապ հարաքէթ իտէր, քէնտիին մէմնուն իթմէք իսթէյէնլէրտէն թալէպ իթտիյի շէյ նէ՛ պու գատար զանմէթլի տիր վէ նէ տէ պու գատար քիւլֆէթլի տիր... օնուն սիզտէն իսթէտիյի չօզ չօզ կիւնտէ եարըմ սաաթլըզ պիր վազըթ տըր. օ արլու իտէր քի կիւնիւն իլինտէ քէնտիսինի տիւլիւնմէյէ հիշ օլմագսա պիր ուֆաճըզ եարըմ սաաթ հասր իտէսինիզ, եսխօտ քիլիսէյէ կիրիպ պիր պատարապ կէօրէրէք Ս. Հազորդութիւնա եագլաչասընըզ... հաֆթատա վէ եախօտ իքի հաֆթատա պիր խոստովանանք օլմագ իչուն պիր չարեէք սաաթ սարֆ իտէսինիզ... կիւնիւն իլինտէ պիր իքի խաֆիֆ մահացուցումտա պուլուհասընըզ ետնի գարտաշ մէհապպէթինէ գարչը սէօզ սէօյլէմէքտէն վէ եախօտ քէնտի թարաֆընտան նէհի իտիլմիշ մահուղիյէթլէրտէն կէրի աուրասընըզ: Աճէպա զանմէթլէր ֆուլթէսինտէ էզիլմիշ օլան սիզին կիպի պիր ճան պունըն եարամալ մը...:

Հէմ չուհա տա տիզգաթ իթմէլի տիր քի՛ պու գատար իթինա իլէ մէմնունիյէթի աւանըլան տիւնեանըն մէտի ու սէնասը վէ թագտիրաթը տա գարարսըզ տըր... էն ուֆաճըզ պիր գուսուրընը պիւլիւտիւր, պիւլիւտիւր տէ պիւթիւն էմէքլէրինի պէրպատ

իտէր Հալպու քի ձէնապը Հազգը մէմ-
նուն իթմէք իշին իծրասը լազըմ կէլէն վէ-
զայիֆին, արզ իթսլիմ իւզրէ նէ կէնիշ
քէնարը շարգանըն ինսանը մահճուպ իտէ-
ճէք մահզուլարը, նէ եիւքսէք էօքէլի
գունտուրանըն թէնիքէլէրի, նէ՝ գօրսէնին
տէմիր գաֆէսի վէ նէ տէ խաֆիֆ րօւպալա-
րըն ինթաճ իթտիյի խասթէլիքլէր կիպի պիր
հալի օլմատըղը կիպի, Ալահըն թագտիրա-
թընտա տա սէպաթսըզլիք, գարարսըզլիք
հօզ արը . . . ծնուն թագտիրի գարշըսընտա
տիւնեա ալէմին սիզի թախթիյէ իթմէսի
քիւլլիէն հիւքիւմսիւք գալըր Շու հալ-
տէ, մատամ, տիւնեայա վէ տիւնեանըն մօ-
տարնա խրտմէթ իթմէքտէն իսէ, Ալահա
խրտմէթ իթմէք տահա էյի տէյի՛ մի տիր .
Պունը հարապիլմէք տէ սիզին էլինիզտէ տէ-
յի՛ մի տիր :

Օ՝ միւթէհալիւր պիր սուրէթտէ պանա
պազըյօրտը :

Պիր գաշ տագիդա սիւքիւթ իթտիքտէն
սօնրա ,

Խօշ պիր թէպէսսիւմէ ,

— Պագաթ , էֆէնտի , աֆ իտէրսինիզ ,
շիմտիյէ գատար վէրտիյիմ իյզահաթլարտան
թապիի անլատընըք քի մօտա արգասընտան
կիթմէք , պու կիւն պիզիմ իշին արթըք պիր
մէճպուրիյէթ հիւքմիւնտէ պուլունույօր : Օ-
նուն մահզուլարընը , մասրաֆլարընը , հօր-
կունլուգլարընը , սույի նէթիճէլէրինի սիզին
կիպի պիզ տէ , թայիֆէյի նիսատան բէք չօդ-
լարը տա կէօրիւյօրըք , անլայօրըք . . . ֆա-
գաթ նէ՝ չարէ քի պիր քէրրէ մօտա տէնի-
լէն պու մէշում սէլին ազընթընտա գաբըլ-
մըշըք . . . պիր թագրիպ իլէ իշինտէն չըզմազ
գապիլ օլմայօր . . . պինտէն սլէյի հազգըմտա
իրայէ պուլունուլընըք օ թէէսսիւրէ թէ-
չէքքիւր իտէրէք միւսաատէնիզլէ սյըլմա-
լըլմ . . . չիւնքի մօտիսթրամ շիմտիյէ գատար
կէլմիշ օլմալը , ծնտան սօնրա տա սուարէյէ
կիթմէք իւզրէ հազըրլանմազ մէճպուրիյէ-
թինտէյիմ . . . տէր վէ չէքիլիւր կիտէր :

Հէր նէ գատար տա միւքեալէմէմիզլին
պիտայէթինտէն պէրի գալպիմ աճը պիր թէէ-
սիր հիսս իթմիշտի իսէ տէ , մատամըն վէրտիյի

պու . սօն իյզահաթլար վէ սէրա իթտիյի պօշ
պէհանէլէր , օ թէէսիւրի գալպիմի գաթ գաթ
թէգեիտ իյէտիյինտէն , քէնտի քէնտիմէ շու
հօլտա պիր միւթալէատա պուլունտում .
«Ալահըն վէ Բիլիսանըն էն խաֆիֆ պիր
թէնպիհի գարշըսընտա հէր տիւրլիւ իթի-
զարարտա պուլունան շու պիչարէլէրէ պապ
քի , տիւնեանըն վէ տիւնեա մօտտալըն պէն-
ճիրի էսարէթիլէ սլզը սլզըյա պալլը օլ-
տուզլարը հալտէ , պունը պիլիյօր վէ ծնտան
գուրթուլմազ իշին հիշ պիր իթիզարտա պու-
լընմալա ճէսարէթ իտէմէյօրլար . . .

— Չալալլը տիւնեա մարտիրօսլար :

ՀԻՆ ՎԱԽԵՐԱԹՈՒՂԹԵՐ

Օ Ր Ա Փ Ի Ր

ՄԵԾ ՀԱԼԱԾԱՆՔԻՆ

ՈՐ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵՒՑ ԴԷՄ

(1827 — 1830)

Քեանուցի եվկել 27, ձեւագիւլ ախր
21 .— Սալը կիւն արանսըզտան չալուշ պա-
շընըն վէ քէհեա պէյին չուհատարլարը խան-
լարա վէ էվլէրէ վարըպ , էօրֆէն թօփլա-
սըլար պու առէմէրի . Տալուտ օղլու Յու-
սէփ աղայը , Ամիրա Սիմօն օղլու Յուսէփ ա-
ղայը , Գըլճը օղլու Գիրքօր աղայը , էճգաճը
Բէվորք աղայը , Նարին օղլու Աբրահամը ,
Մաղար օղլու Վիչէնի , էթէյի ուզուն օղլու
Պօղոսու վէ Մարուշեան Բիւրքճիւ Չէրէմիոս
օղլու Բէվորք . պունլարըն հէփսինի չը-
գարտըլար չալուշ պաշը Հիւսնի պէյին հու-
զուրունա , քէնտի պունլարա եիւրէք վէրէ-
րէք տէտի . քօրքմայլն սագըն էօլլւմ հօդ .
Փագաթ էֆէնտիմիզլին էմիր պու . ճիւմլէնիզ
էհլի ալալինիզ իլէ ասըլ վէթանընըզա նէֆ
օլաճագսընըք . օլ տէմ Տալուտ օղլու չալուշ
պաշընըն ալալէրինէ գարանլու տէտի . ա-
ման էֆէնտիմ , ինայէթ իտին , էվաէ քէյֆ-
սիզիմ վար նիճէ՝ իտէյիմ . ճէվապ իթտի չա-
վուշ պաշը . հէր քիմին էվինտէ քէյֆսիզ վար

ըստ, ծնւարա միւսապատէ օլմուշ տըր, լաքին տիւզէլտիքտէ միւթլագա կիթմէլի տիրէր. վէ պունդարը անիտէ գալագլարա թէսլիմ էտիպ Իւսկիւտարա կէշիրտիլէր, ֆագաթ Եէրկանըն օղլու Գիրքօրու քի պունլարըլա գալարըմըլարտը, միւքսիւր աղայա գալարըմըլար, էնճամ միւպաշիր իլէ սիւրտիլէր. դալան օ պիրլէրին ճէմի միւպաշըրսըզ սիւրիւտիւ ¹.

Զարեանսլա կիւն 28. — Սապահ օլտուգ տա՝ պալատէ գիրք իթտիղիմիզ իւզրէ տէֆա չունատարլար քալարըմըլար պաշգալարընը, Մարգարեան էճգաճը Պետրոսու, Ղազարօն օղլու Բեթրաքը, աիպաճը օղլու Քէվորքու, Ճանալազ օղլու Արթինի, Չամիշ Քէվորք օղլու չալճը Յուսէփի, թիւթիւնճիւ սաքը Ղուկասը, Անուաւորեան Անտոն, Յուսէփ վէ Ազնուսը 3 դարտաշտը, Բէսիմճի Օղլուլուքեան Գալանճը օղլու Քէվորքու, պունուն դաինը օլան Փօթիւկալ օղլու Յուսէփի, Կիւրճի օղլու Ախրցիալը քիւրքճիւ. Սաէփանը վէ Թալուզնու օղլու Սիմքէշ Մկրտիչի, պունլարըն ճիւմէսինի միւքսիւր աղայա վէրտիլէր ¹.

Բեռեհնայէ կիւն 29. — Կարապետ Բաթրիք՝ Զուհանը խոնընտա դուլումճուլարըն լօնճա օտաւընա վարար. պիլէսինճէ 20 դասար աէրտէլլէր օրայա վարտըլար. արտաան Պէղճեան Արթին Ամիրա, սարաֆլար քէհուսը Անուալորեան Ամիրա, Ալլահվէրտեան Նաւարէթ Ամիրա, Փախաղեան Ճանիկ Ամիրա, սաարազամ Սարաֆը աղա Պօղոս վէ սայըր սարաֆլար, պունլար պիրլիյէ կէլտիքտէ, հապէր էթտիլէր ճէմի էնիսաֆ քեհանալարընա պունուհալա լօնճա օտաւընա, սաաթ 3 պունուք սուլարը պաշլատը Ճանիկ Ամիրա ֆէրմանը օղլումալա. ¹. Աէրմէնի Փաթրիյի՝ ճաշարալարտա օլան մէմալիք մահրուսէ եաճյանըն (րայանըն?) խօտ պէ խօտ թէրկ վէ՝ թէման իլէ շուրայա պուրայա նաքլ վէ թէ՝ ճմէքիւնլէրի վէ ալէլ խուսուս Ասիթանէի «սաատէթէ քէսրէթ իւզրէ կէլիւպ Եէրէշ» «մէլէրի ֆիէլ քատիմ մէմու իքէն», պիր վալաքիթտէն պէրու պու խուսուսա պապը՝ ճլամաւորընտան րէֆթէ րէֆթէ Թաշրա մէմ-

ալէքէթ րայասընտան քաթը չօգ էշխասը «միւսթէլիֆէ Տէրսաատէթէ վէ թէմէքիւն» «իլէ թէքսիր գէվաթէ պատի վէ նիշէ ույ» «գունսուզլուքլի միւէտտի օլուպ, էզճիւմ» «լէ էրմէնի միլլէթինին, վէ ֆիլապը Ան» «քարէ րայասընտան էլ Եօվմին Ասիթանէտէ «փափազ, վէ սարաֆ վէ էնիսաֆ վէ սայիր «սէնաաթ վէ թիւարէթտէ վէ պազը պօշ «կէզմէքտէ վաֆիր րայա մէվճուտ վէ միւ» «թէմէքքիւն օլտուգունտան պաշլա, էքսէրի «ըրզ վէ էտէպլէրի իլէ մուգայիտ վէ Եալը» «նըզ թիւարէթլէրի իլէ մէշղուլ օլմալարազ «իսիւաֆ չարթ րայէթ ույղունսուզ հարա» «քէթլէրի ճէրսատ վէ էվսատ միլլէթի միւս» «թէլէզիմ էնվայի րէտիէյէ ճէսարէթ իթմէք» «տէ օլտուգլարը միւթէհաքըք, վէ մալիւմ, «վէ քէսրէթի սէպէպի իլէ նիքպէթի թէմէ» «Եիւզ օլունմազ մէրթէպէսինի թէճավուզ «իթմիշ խուսլի մէճղում օլմագտէն նաշի նի» «զամ միլքի խիլալտէն վէ քախէթէն էլվմի ¹ «տար էլ սայթանաթ սէնիյէտէ էվլու վէ պէ» «քեար հէր նէ մըքտար Անկարէլի էրմէնի «րայասը վար իսէ, 12 կիւնէ քրտար ճիւմ» «լէսի էյալ ու էվլատլէրի իլէ քալտըրըլուպ «վէթանը սայիյէլէրինէ աղիմէթ իթտիմէ» «լէրի խուսուսինէ էմը ու իրատէի հազրէթի «իւտաիշտի մուհապէթ էֆղա սաարը օլմալլէ «պիլճիւմէ էնիսաֆ քէթիւտալէրի թարա» «ֆրնա ճէլպ ու ճէմ վէ իքթիլապընէ կէօրէ «սէնիէն իլէ սալի մուխասլէրէ իտէրէք, «սուրէթ իրատէի սէնիյէ քէնսուլէրինէ թէ» «ֆիւմ իլէ էլվմի աէրուն Ասիթանէ վէ Ղա» «լաթա վէ Իւսկիւտար վէ Պօղազ իշի վէ սա» «յիր մահալլէրտէ վէ քէօշէ վէ պունճաքտա «էվլի վէ պէքեար նէ մըքտար Անքարէլի էր» «մէնի րայասը վար իսէ, իշպու թէնպիհ օլուն» «տուղու կիւնտէն իթիպարէն նիհայէթ 12 «կիւնէ քրտար ճիւմէտի իրիշիքլէրինի քէ» «սիւպ, վէ էվլատ ու էյալլէրինի ալըպ իպ» «թիւտա Փաթրիքանէտէն Եէրլէրինէ ալլէլէ» «տամէ թէսքէրէլէր ախզ վէ ծնա կէօրէ ին» «թիւսապ թարաֆընտան տալի թէսքէրէլէր «իթա պիրլէ, ֆիւմապատ հիշ պիրիսի Տէր-

¹ Վիգայէթէն՝ Ելեօվմ.

«սաստեթէ այազ պատմամագ վէ մէմէքէթ-
«լէրինտէ քեար ու քիսպ ու զիրաթ վէ
«հիրասէթլէրի իւէ մէշղուլ օլմագ իւզրէ թա-
«քըմ թաքըմ իւզլէրլէրինէ միւպաշիրլէր թա-
«յին օլունարագ, տօղրու վիւայէթլէրինէ
«թարտ ու տէֆ օլունմալէրի խուսուսինէ
«քէմալը ազտէմ ու տըքքաթ վէ էկէր մա-
«հալը մէշքիւր ինթիհասընա քըտար կիթմէ-
«յէնլէր օլուր իսէ ախէր սուրէթլէ թէտիպ
«օլաճագլէրինի թէֆիմ ու թէնպիհէ մուպա-
«սէրէթ պիրլէ միւքթէզայը իրատէի սէնի-
«յէնլին թէմամճէ թէնֆիզ վէ իճրասընա վէ
«մէրտուսլէր ալէլ էսամի տէֆթէրինի թէր-
«քիմ ու թաքտիմէ միւսարիյէթ էլէմէսի
«խուսուսի ինթիսապ ազասընա պու տէֆա
«պա պույրուլթու թէքիտ ու թէնպիհ գըլըն-
«մըշ օլմաղլէ սէն տախի մալմուն իրատէյի
«սէնիյէյի պիլիւպ, ծնա կէօրէ իթիզասընըն
«իճրասընա քէմալ իքտամ վէ տըքքաթ էյ-
«լէյէսին տէյիւ 1:

(Շարունակելի)

1 Սկիզբն հաշտանաց, 1827 յեկտեմբեր 27 ե-
րեխարիի օր.— Վերուցին այս մարդիկը որք են
այսուքիկ. Տալուտ օղլու Յովսէփը, Ամիրայ Սիմոնի
տղան Յովսէփը, Հէրէնիմսին տղան Գէորգը, Հա-
ճի եղևստֆ օղլու Վիլհէմը, Էթէյի ուզուլ օղլուն,
Էրկանին տղան Գրիգորը, Էզաճի Գէորգը, Խըլճի
օղլու Գրիգորը. ընդ ամէնը Պատրիարքի արգով էր,
տալին դուռը քեահեա պէյին առջին, ըսաւ քեահ-
եա պէյըն մի վախնաք թագաւորական հրամանը
աս է՝ որ էնկիւրի ձեր քաղաքը աքսորուիք պիտոր
հիմայ իրիկուրնէ աս գիշեր հոս միսաֆիր եղէք,
վաղուան օրը գացէք. ամէնքը միատեղ կ'ըսեն.
«էջէնտիմ մատամ քի էմրի փատիշահի տիր նէ
հաճէթ պուրատա գալմաղա. էմրինիզ օլուրսա պու
ազմամտան իւսկիւտարա կէչէրիզ». Էֆ.ն ալ փէք
աղէկ կ'ըսէ երկու քալազ միւպաշըր դրին հե-
տերինն վաստնք տարին իւսկիւտար խանը, մէկ օ-
րէն վերջը ճամբայ ելան:

2 Դշ. օր, Աւտուանց սկսան խալազները ձեռ-
վընին մէկ մէկ բուսուլայով վերցնել. . .

3 Եշ. Պատրիարքը Չուխաճի խանը խույսումճի-
նիրու լոնճա օտաւըն եկաւ քսանէ էվէլ տէրտէրով
եւ վարդապետով եւ ամիրայիցմէ հոն գտնուեցան,
Պէշմէն Յարուլթիւնը, սարաֆլար քեահեասին ձա-
նիկը, փիշմիշ օղլու Միքայէլը, աղա Պողոս Կէլէկ
օղլու Պողոսը, Նազարէթ աղա եւն. եւն, եւ ինչ
խտար էսնաֆի գլխաւորներէն թէ հայ եւ թէ ուղ-
ղափաւ կար ամէնքը հոն գտնուեցան, ըսաւ Պատ-
րիարքը, ձեզ ասոր համար կանչեցի որ թագաւո-

րական հրամանը կարթացուի ամէնքդ ալ իմա-
նաք:

Սարաֆլար քեահեասին առաւ ֆէրմանը կար-
թալու որ էր այս. . .

4 Ամեն մարդ յետոյ լոնճայ օտաւըյէն տաղը-
մը եղան, եւ ամէն մարդ ալ մէկվմէկէ իմացա-
նա հրամանը, հիմայ մտմտայ ի'նչ յետին թշուա-
րութիւն ու խեղճութիւն է Ուղղափառաց վրայ որ
եղաւ որ գրով եւ ոչ բերնով կարող չէ մէկ մարդ
մը գրելու կամ ըսելու, անձախ մէկ մարդ մը աչ-
քովը տեսնայ ու լսողը ու կարթացողը մտքովը
մտմտայ, ձմեռուան ցուրտը ու ձիւնը մէկ դիշէն,
Փախըր ֆուխարէին խեղճութիւնը, օրին կիշու-
թիւնը, ստակաբզութիւնը, ամէն մարդու հալը եւ
ղալ խեղճ եւ ողորմելի շիտկէ շիտակ հարուստը
պիլէ Պօղազ իչին գիշերը օլուի չօճուխինն չէին
կրնար երթալու՝ ըսելով այսօր ծովը սերթ է կամ
աւրած է, հիմայ մեծ ու պզտիկ չօճուխներով մին-
չեւ էնկիւրիւ 13 օրուան ճամբայ ինչպէս պիտի
երթան. մէկ մարդ մը չէ երկուքէլէ, հազարաւոր
մարդ է ասկից ի վատ ամէն մարդ մալը մէլալը էշ-
եան եւ ամէն բանը, հարիւրին սէքսէն պահա-
ծախելով ճամբու խարճը փէյտահ ընեն ու ճամ-
բորդութիւն պիտի ընեն. ո'վ թշուառութիւն, չու-
նեցողը մուրալով ձուն ձմեռին քալելով պիտի եր-
թայ, գէրէ ճարը չիկայ, այսպէս խեղճութիւն,
այսպէս բան չէր մեր պապը եւ պապին պապը տե-
սած. քեզի կը ձգեմ ո'վ կարթացող գնա քիչէն
շատ հասկնալով իմացի, եւ ամէն մարդ հետզհե-
տէ սկսան խեղճաբար երթալու եւ հետերինն տա-
րած բաներնու ալ մաքս առին ինչպէս որ պէտք
էր նէ. էնկիւրից սարաֆներէն պազինները տէրու-
թեան գիտնալովը մնացին մինչեւ որ գործքերնին
լծացնեն:

ՎԱԻԵՐԱԹՈՒՂԹ ՄԸ

ԱՆԿԻՐԻՈՑ ԿԱՌՈՂԻԿՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Անկիւրիոյ պատուական հոգեւոր իշխանութիւնը
շնորհ ըրած է մեզ որպիսի շատ յարգի վաւերաբնոր
մը, յորում Անկիւրիոյ մէկ Կարողիկոսեան ռուս գր-
նէրուն պատմութիւնը կ'աւանդուի՝ նոյն իսկ առաջին
Կարողիկոսէն: Մեծաւ շնորհակալութեամբ եւ գոհու-
րեամբ սոսի կը հրատարակենք զայն:

Ծ. Խ.

Գերյարգելի Տեառն իմոյ Հայր Պետրոս
Կալամարի Էֆենսիմին մուպարեֆ այեակլարըն
կօքեթիմ

Մալիմ օլայ ճէնապընայ քի ապրիլին 26
սընտա պիր մէքթուպ եազման պէն ղուլու-
նա կէլտի պիզէ օյ մէքտուպ օքուտում մէ-
ֆումի մալիմ օլտու:

Վէ հազման քի պու էնկուրիտէ ուղղա-
փառք նէ գէմանտէն պէրի պիւտիլէր Մօն-
սինեօր Ռազօլինէ հազման հէմ լիսանան սէօյ-
լէմիշինն օյլէ պիրտէ պիզէ հազ զէրէ Ֆի-
րէնկիստանտան պանայ սմարլայիլար օրայ-
եայ կէօնտէրէճէկիմ տէյէ : Իշտէ Մօնսինեօր
Ռազօլինէ ազրգտան սօյլէթտիտէ պէնի պու
սօյլէտիկին սօզու քեանէտէ հազտա պանայ
վէր տէտի : Իշտէ ծնայ հազարքըմ սօզ պու
տուր : — 1699 սէնէտէ յուլիս յայրնտա օյ-
տու իրթիտաւը պու թարգ . Գրիգոր աղայ
սիլէր պիր պազրկեան աւլը Ղայսէրիլի խտի
մուսաֆիր խտի խանտա օլուրտու պու Գրի-
գոր ուղղափառ իմիշ լաքին ծնուն յուստա-
սըյտա էնդարլը պիր տիրացու տուր : օյ տի-
րացու սօնրա վրդ . օլտու Միթիթար Աբա-
եա միարանք օլտու Դէորք վարդապետ տէր-
լէր խտի . պու Գրիգոր իլէ պու տիրացու պիր
տէրտէր վար արի պէն ծնտան օքումայ օկ-
րէնմիշիմ յուստամտուր . զայլը զուշակիլ տէր-
լէր լազապինէ . պու տէրտէրէ պուշար չա-
լըլապ զայէթ էտիօրլար հէր կուն քի պու
ճշմարտութիւնու պիլտիրէլէր պէն տէ տա-
հա 20—հաշնտայ քատարըմ հանլարնտա
պէքլէրիմ քի պէնտէ վուգուֆ օլտամ տէյի
լաքին պէնտէն սաքլարլար ճահիլ չօճուկ
տէյի կիահի սաքլը կիահիտէ աշիքեար սօյ-
լէշիլլէր : Վէ պիր կիւն Գրիստոսուն 2 բնու-
թիւն օլտուգու իլին Աւետարանտան հաս-
տատել էյլէտիլէր քի . էլի՛ էլի՛ լամասափաք-
թանի աշխիքն Աստուած իմ Աստուած իմ
ընդէր թողեր զիս : Պունուն յուզէրին սօզ
չօզ օլտու լաքին պու քատար սօզլէրտէն
պու տէրտէր պիր սօզ անլայամայտըյ . քալք-
տը քի ժամա պաշլայըմ տէյի զօտու կէտ-
տի պէն զալտըմ հանլարնտա , պէն տէ տէ-
տիմ քի պու սօզլէրտէն պիր զատ ալամատըյ
պրաքտըյ կէտտի . լաքին պէն պօլլէ պիլի-
եօրում քի Գրիստոսուն Բ . բնութիւն օլտու-
կուն պիլտիմ տէյինճէ , տէտիլէր պանայ քի
իշտէ սէն էյի տօյմուշտուն պիզ սէնտէն սաք-
լարտըք : Դէքրար պէնտէ քէնտիլէրէ պիր
սօզ սիւալ էյլէտիմ , Աւետարանտան . ո՛չ ե-
լանիցես անտի մինչեւ հաստուցանիցես զի-
տին նաքարակիտն պու նէ մանէ սօզ տուր

տէյի պու սօզու տէ քէնտիլէր սօյլէտիլէր
աւլը նէ օլտուքուն պէնտէն սաքլատըյլար
խտի պու սօզ տէ պիր քաշ կիւն էզէլ օլտու
խտի : Վէ տէտիլէր քի քաւարան տէրլէր պիր
եւ վար ծնուն իշուն տուր պու տէյինճէ , սան-
տըմ քի օյ սահէթտէ յուզէրիմտէն պիր զու-
լումաթ քարանլը զալքտըյ պիր ուրախու-
թիւն կէլտի յուզէրիմէ . զայրըյ օյ տէրտէրի
պօշլատըլար պէնի տուտտուլար . անճակ օյ
էնդարլը տիրացու պունտան սօնրա էնկու-
րիտէն կէտտի խտի , զալտըմ պէն օյ Գրիգոր
իլէ բէք եարան օլտու հէր կիւն օտայանա
վարըր կէլիլիմ հոգեւոր լաքըտըյ էտմէկ ի-
չուն : Օյ գէմանտա պիր էնկուրլու էրմէնի
Ֆիրէնկիստանտան կէլտի պիր պոյուկ վէ-
քիլլիկ իլէ ալը վէրիշ էտէր խտի Ճիմէիմ
տէրլէր ատինէ . օյ պազրկեանն հանընտա
պիր Պատրի վար պազրկեան քըյեաֆէթինտէ
քուրքլէր իլէ կէզլը հէմ հէքիմիկ խտէր պու
Գրիգորուն պապալքըյտու պու Պատրի . պէնի
պիր քաշ քէրէ ծնուն հանընայ կօթուրտու
պէնիմիլէ տէ տօտ օլտու . պու Գրիգոր պա-
նա գէքլիֆ խտէր քի խոստովանանք օլ ար-
ձակում վէրսին սանայ տէյի . պէն քորքա-
րըմ քի սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչի ինքեար
էտմէինճէ արձակում վէրմէզլէր տէյի իշիտի-
րիմ էրմէնիլէրտէն ծնուն իշուն զորքարըմ .
լաքին սօզ չօք — 8—9 ալտան սօնրա մեծ
պաքտա արձակում ալտըմ օյ Պատրիտէն ,
քէնտի աւլըյ նէ օլտուկունու պիլմէմ տօյմի-
նիքան տէրլէր խտի , պէն սանըղըմ քի պէն
—սանըղըմ քի աւլը տօյմինիքան մէկէր
կարգընըն ատի իմիշ , անճակ պիր չէլէպի
նուրանըյ գիմէյիտի , 38—40 . գատար եա-
շընտա վար խտի պիր քումրալ սաքալլը ի-
րիճէ ատէմ խտի գուրքճէ տիլի տէ ազճայ
պիլիլիտի : Վէ կէլէլիմ քի ուղղափառ օլ-
տում էմմայ էնկուրիտէ պէնտէն զալան պիր
ատէմ էկէր էրքէք էկէր տիշի եօք տուր ուղ-
ղափառ օյ Գրիգոր տա զալքտը Թօքա-
թայ կէտտի պէն քալտըմ հալընըզ իքի սէնէ
քատար պիր քիմսէ եօքքի տէրտինի աշա-
նտա գէսէլլի օլայան . բէք տօտտունա վար-
սան սօյլէտէն կուլէրլէր տէրլէր քի էնկու-
րիտէ հիշ սէնտէն աքըլլըյ քիմսէ եօքմու ի-

տի. իշտէ սէնտէն տէլի հիշ հօք տիրա Նէ-
դիճէ Սլլայնա ուլընտըմ տուրսոււմ. սէնէ 3
օլուճատակ բարեկամարըմտան 4—5 քիմնէ
պանա պէլի տէտիլէր ուղղափառ օլտուլար,
պէնտէ ծնլար իլէ միլիթարիլ օլուրտոււմ. վէ
պիր իքի սէնտէն սօնրա Գրիգոր ատընտա
պիր էնկուրլու Ըստամազլտա ուղղափառ օլ-
մուշ կէլտի օյ զէմանտէ Սէրպիս ատընտա
պիր էնկուրլու Իզմիրտէ ուղղափառ օլմուշ
օյտա կէլտի ալայըմըզ օլտուք 10 քատար:
վէ շիմաի 43 սէնէ տիր դա իպաիտայնտան
պէրի գոհութիւն Աստուծոյ 1200 զատար էվ
օլտու 4 ժամըն ժողովուրդու հէք ուղղա-
փառ տըլար. մազիր օլայ պաշընըզ աղըրտ-
տըք:

Իշտէ Մօնսինեօր Ռազօլինէ պոյլէ օլտու-
կու կիպ իստէտի պոյլէճէ եազլտըմ վէրտիմ,
օնա վէրտիկիմ քեանիտին սէնէսի, 1738,
սեպտեմբերին 8ինտէ տէյ հազմըմ ինշալ-
լան պու ծուռնուլա բէք պարապար կէլիր:
1715 սէնէտէ 33 ատէմ Բաշայ զէնճի-
րինտէ 4 կիւն հատարկ պու 33 ատէմին 16-
սըյ հալէ պու կիւն սազլտըլար. 1/սի ահրէթ
կէտտիլէր պու տա եազըլի իտի Մօնսինեօ-
րուն քեանիտինտէ:

Եէնի ուղղափառ իքէն վէրտիկիմիզ ճէր-
մէլէր Մօնսինեօրուն քեանիտինտէ եազլիլտէ
էգատէ էգատէ:
1703 սէնէտէ 8—10 ատէմ 018 զրշ. վէր.
1710 սէնէտէ վէրտիկ 250 զրշ.
1711 սէնէտէ վէրտիկ 201 զիշ.
1713 սէնէտէ վէրտիկ 200 զրշ.
1716 սէնէտէ վէրտիկ 1250 զրշ.
1718 սէնէտէ վէրտիկ 0093 զրշ.
1723 սէնէտէ վէրտիկ 1072 զրշ.
2—3 սէնէտէն պէրի չօք
կէտտի զիյատէ կէտտի 30000 զրշ.

Էտնա զուլունուզ
Էնկուրլու պատկերահան
ՏԻՐԱՅՈՒ ՍԱՀԱԿ

Սեճե 1742 Մայիս 21
Il nome del Pad. Dom. dom. Taziani

ԵՕԹՆԵԱԿ ՔՐԻՍՏՈՆԵԻ

ՀԱՊԵՆՈՐ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

„ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ՝ ԳՐԲԷՆ

Գրիգ. Ա.—Գլ. ԻԱ. — Մտի զղջմամ վրայ
(Շար.)

ձանցի՛ր ինկիկնից անստժան աստուածային մի-
քարոքեան, այլ աւելի արժանի շատ նեղութիւններու:
Երբ մարդ կասարեւապէս զղբացած է, ան ասեմ
ծանր ու դառն է իրեն թոյր աշխարհ:

Բարի մարդը թաւական նիւթ կը գօնէ ցաւելու եւ
լարու:

Թո՛ք ինկիկնիք մօտեցու ըլլայ եւ թո՛ք ընկերը, կը
հասկնայ որ հոս ոչ ոք կ'սպի առանց նեղութեան:

Եւ որչափ աւելի ճշդութեամբ մօտեք իր վրայ,
ա՛յնչափ աւելի կը ցաւի:

Արդար ցաւոց ու նեղիկն զղջման նիւթ են մեր մեղ-
քերն ու մոլութիւնները, որոնցմով ա՛յնչափ բարխուած
մնացած ենք, որ երկնաւոր բաները շատ ինչ անգամ
կարող կ'ըլլանք նկատել:

ՍՐԲՈՒՀԻ ԹԵՐԵԶԻԱ

(Պիտ Ժ. Կոնդակը)

Անոր խորհրդական աստուածաբանութիւնը

Ով որ մինչեւ հոս ըսածնիս ամբողջ նկատի առ-
նաւ, կը հասկնայ թէ ո՛րչափ իրաւամբ խորհրդական
աստուածաբանութեան այս չոր ու ցամաք ու մթին
նիւթերու վրայ գրող հեղինակները՝ միշտ զանկէայ
նկատեր են և յարգեր են իբրեւ, հոգեւորի մէջ, ի-
րենց ուսուցչուհին, և զանկէայ ըրեր են իրենց ա-
ռաջնորդ. կը հասկնայ նաեւ, և այս է լրջմբ այս
կոյսին գովութեան, թէ որչափ իրաւամբ Եկեղեցին
անոր շնորհած է վարդապետներու յատուկ պատիւ-
ները, որովհետեւ ծիսական արարողութեանց մէջ՝ Աս-
տուծոյ կ'աղաչէ. «Որ սնունդը անոր համակ երկ-
նայն վարդապետութեամբ, և անկէ տառնուք գողտր
բարեպաշտութեան մը եռանդը»: Հաճի՛ Աստուած
որ այն ամէնքը որ հիմայ խորհրդական հոգեբանու-
թեան ուսուցիչներութեամբ կը զբաղին, ինչպէս ի-
րենք կ'ըսեն, բնաւ չչեղին այս գերազանց ուսուց-
չուհին զրած սկզբունքներէն:

Առաջիկայ հանգիստները

Ահաւասիկ, սիրելի Որդեակք իմ, Աբուհի Թե-
րզիտայի կեանքին գլխաւոր գիծերը, որոնք բաւա-
կան են զայն դրուատելու: Ինքն ալ պիտի պարզէք
զանոնք ժողովրդեան, որ, ասով, նոյն Աբուհիին նը-
կատմամբ ունեցած Զերմեռանդութիւնը իր մէջ ար-
ծարձուած պիտի զգայ, ասիկայ մեզի ալ առիթ

պիտի ըլլայ՝ բան մը աւելցնելու ձեր ի մօտոյ կատարելիք հանգէսներուն շքեղութեան վրայ: Ի՞նչ կայ, իրօք, աւելի բաղձալի քան լոյսը հաւատացելոց կողմէ ճանչցուած և պատուուած անեկը զանկալ, «որ— կարելի է այս մասին գաղափար մը ունենալ իր կեանքին վրայ առած համառօտ տեղեկս: Թիւններն էս— փայլեցաւ Կարմեղոսի երկինքին մէջ, շողջողուն աստղի մը պէս, և որ պայծառացուց կաթողիկէ Եկեղեցին հրեշտակային կեանքի մը առաքինութիւններով, երկնային իմաստութեան մը գրուածքներով և բազմաթիւ ու շքեղ սերունդով ուսարերու և գուսարերու որ վեհաննորէն կը հետեւին այնքան կատարելաւ մօր մը և ուսուցչուհի մը օրինակներուն» (Թուղթ Լեւոն Ժ. Ի ու Սալամանգայի եպիսկոպոսն):

Որպէս զի առաջիկայ հանգէսները ձեզի և տնոր մասնակցող հաւատացելոց առատագոյն օրհնութեանց առիթ մը ըլլայ, կը շնորհենք իրենց ամէն մեղքերուն լիակատար ներողութիւն, զոր կրնան շահիլ շար անգամ այս 1914 տարուան ընթացքին մէջ այն ամէնքը որ Եկեղեցիէն հրամայուած սովորական պայմանները կը կատարեն և կ'այցելեն, ըլլա՛յ տնահաւար, ըլլա՛յ հաւաքաւար, հետեւեալ եկեղեցիներէն մէկը:

Կամ Ավիլայի բոկոսն Կարմեղեանց եկեղեցին, որ Սրբուհի Թերեզիային ծննդավայրն է:

Կամ Ավիլայի բոկոսն Կարմեղուհեաց եկեղեցին, ուր տեղի ունեցաւ Կարգին բարենորոգութեան ըսկզբնաւորութիւնը:

Կամ Ավիլայի կոշկաւոր Կարմեղուհեաց եկեղեցին, որովհետեւ Սրբուհին հոն շատ տարիներ բնակեցաւ:

Կամ Ալպի բոկոսն Կարմեղուհեաց եկեղեցին, ուր է Թերեզիային սուրբ մարմինը:

Ասկէ զատ միանգամ միայն շահուելիք լիակատար ներողութիւն մը կը շնորհենք այն ամէնուն որ կ'այցեն Կարմեղեանց առաջին, երկրորդ կամ երրորդ Կարգին մէկ եկեղեցին, կամ հրապարակական կամ կէս-հրապարակական աղօթատեղի, այն օրերը ուր տեղի կ'առնեն միեւնոյն եկեղեցիներուն կամ աղօթատեղիներուն մէջ, եւ օրեայ կամ իննօրեայ աղօթքներ այս հանգէսներուն առթիւ:

Եւ այժմ իբրեւ գրուական աստուածային բարեաց և իբրեւ հաւատարմք մեր սիրոյն, բոլոր սրտանց առաքելական օրհնութիւն կը շնորհենք, սիրեցեալ Որդեակք, ձեզի և Սրբուհի Թերեզիայի բոլոր գաւազներուն:

Տրուած՝ Հռոմ, Սուրբ Պետրոսի մօտ, Սուրբ Թովմաս Աղուլիացոյն օտին օրը, 1914 ամին Մարտ ամսուն եօթներորդ օրը, Մեր Քահանայապետութեան տաանուանէկերորդ տարին:

ՊԻՈՍ Ժ. ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ

Վ Ե Ր Ձ

ՆԱԲՈՒԼՈՆԻ ԴԱՏԱՍԱՆԸ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԱՍԻՆ

(Պէրդրան գորավարին յիշատակագրեւէն քաղուած)

Ի՞նչպէս ուրիմն հրեայ մը, որուն պատմական կեանքը իր ապրած ժամանակին բոլոր կեանքերէն աւելի ստուգուած է, ինք միայն, աստղծագործի մը որդին, առաջին անգամ կը ներկայացնէ ինքզինքը իբրեւ Աստուած, իբրեւ գերագոյն էակը, իբրեւ էականութեւ սահղծողը: Իրեն կը յափշտակէ ամէն տեսակ պաշտամունքներ իր եկեղեցին ինքիւ ձեռքով կը չինէ ոչ թէ քարերէ ալ մարդոցմէ: Կը հիանանք Աղեքսանդրի աշխարհակալութեանց վրայ. չա՛ռ լաւ. ահա՛ աշխարհակալ մը որ կը գրաւէ, կը միացնէ, որ իրեն կը յարէ ոչ թէ ազգ մը ալ մարդկութիւնը: Ի՞նչ հրաշք: Մարդկային հոգին, իր բոլոր կարողութիւններովը, Քրիստոսի գոյութեան մէկ յարակից մասը կ'ըլլայ:

Եւ ի՞նչ կերպով: Ամէն հրաշքներէ գերազանց հրաշքով մը: Ինք մարդոց սէրը կ'ուզէ, այսինքն ինչ որ աշխարհիս մէջ ամենէն դժուարաւ կը ստացուի, ինչ որ իմաստուն մը գուր լուր կ'ուզէ իր բարեկամներէն, հայր մը իր զաւակներէն, կին մը իր ամուսնէն, եղբայր մը իր եղբորմէն, մէկ խօսքով, սիրտը. այս է զոր կ'ուզէ. զայս կը պահանջէ բացարձակապէս, եւ անսխալապէս կը յաջողի: — Ասկէ կը հետեւցնեմ իր աստուածութիւնը: — Աղեքսանդր, Կեսար, Աննիբաղ, Լուդովիկոս Ժ. Իրենց բովանդակ հանճարովը՝ ձախողեցան: Աշխարհի տիրեցին, բայց բարեկամ մը չկրցան ունենալ: Հիմայ թերեւս ե՛ս մինակ կը սիրեմ Աննիբաղը, Կեսարը, Աղեքսանդրը... Մեծն Լուդովիկոս Ժ. Իր այնքան փառաւոր հանդիսացաւ Յրանալի եւ բոլոր աշխարհի մէջ, բարեկամ մը չունէր իր բոլոր Պետութեան, նոյն իսկ իր ընտանեաց մէջ: Ստոյգ է մենք մեր զաւակները կը սիրենք. ինչո՞ւ համար: Կը հպատակինք բնութեան մէկ ազգին, Աստուծոյ կամքին, հարկի մը, զոր անասուններն իսկ կը ճանչնան եւ կը կատար

րեն . բայց որչափ զաւակներ կան , որ ա-
նըզգայ կ'ըլլան մեր փայփայանքներուն ,
մեր իրենց շտալած ա'յնքան խնամքներուն :
Որքան ապերախտ զաւակներ : Ձեր զաւակ-
ները , Պերդրան զօրավար , կը սիրեն զձեզ :
Դուք զանոնք կը սիրէք . բայց փոխադար-
ձաբար սիրուելնուդ վրայ վստահ չէք . Բրիս-
տոնէից իրենց Աստուծոյն ունեցած սիրոյն
պէս սէր մը չեն կրնար անոնց ազդել ո'չ
քու բարեբարութիւններդ ո'չ բնութիւնը :
Երբ մեռնիք , ձեր զաւակները անշուշտ պի-
տի յիշեն զձեզ ձեր հարստութիւնը վատ-
նած ժամակին , բայց ձեր թոռները ձեր
մասին հապիւ ծանօթութիւն մը պիտի ու-
նենան . . . Եւ դուք Պերդրան զօրավարն էք ,
եւ մենք կղզիի մը մէջ ենք , եւ դուք ձեր
ընտանեաց տեսութենէն ուրիշ ուրախու-
թիւն չունիք :

Բրիստոս կը խօսի , եւ այսուհետեւ ազ-
գիւրը իրեն կը պատկանին արեան կապերէն
աւելի անձուկ , աւելի ներքին կապերով , ա-
մէն մասաւորութենէ աւելի սերտ , աւելի
նուիրական , աւելի տիրական կապով մը :
Անկեայ կը վառէ բոցը այնպիսի սիրոյ մը ,
որ անձին սէրը կը մարէ որ ամէն սէրէ գեր-
իվերոյ կը հանդիսանայ :

Անոր կամքին այս հրաշքը տեսնելով
ի՞նչպէս կարելի է չճանչնալ աշխարհաստեղծ
Բանը :

Կրօնքներու հիմնադիրները զաղափարն
խակ չունեցան այն խորհրդաւոր սիրոյն , որ
քրիստոնէութեան էութիւնն է՝ աստուած-
սիրութիւնը զեղեցիկ անունով :

Որովհետեւ անոնք չուզեցին նետուիլ
վտանգի մը դէմ . որովհետեւ այսպէս ինքզին-
քը սիրցնելու ձեռնարկի մը մէջ յաջողելու
անկարողութեան խոր զգացումը ունի մարդ
ինք իր մէջ :

Ուստի , առանց տարակուսի , Բրիստոսի
ամենամեծ հրաշքն է աստուածսիրութեան
թաղաւորութիւնը :

Ինք միայն յաջողեցաւ մարդոց սիրտը
բարձրացնել մինչեւ աներեւոյթը մինչեւ ժա-
մանակի զոհը . ինք միայն՝ այս զենուած
ստեղծելով , երկնի եւ երկրի միջեւ կապ մը
ստեղծեց :

Իրեն անկեղծօրէն հաւատացողները ամ-
բողջ՝ կը զգան այս հիանալի , գերբնական ,
գերագոյն սէրը . երեւոյթ անբացատրելի ,
մոգէ եւ մարդկային ուժէ վեր , նուիրական
հուր՝ աշխարհի տրուած այս նոր Պրոմէթէոսի
կողմէ՝ որուն , ժամանակը , այն մեծ եղծա-
բարը , չի կրնար ոչ ուժը տկարացնել ոչ տե-
ւողութիւնը սահմանափակել . . . Ես , Նա-
բոլէոն , այս բանիս վրայ աւելի կը զարմա-
նամ . որովհետեւ ստէպ խորհրդածեր եմ զայս :
Եւ այս է որ ինծի բացարձակապէս ցոյց կու-
տայ թէ Բրիստոս՝ Աստուած է :

Ես ոգեւորեցի բազմութիւններ որ ինծի
համար կը մեռնէին : Աստուած չընէ որ ես
համեմատութեան դնեմ զինուորներու խան-
դավաւութիւնը եւ քրիստոնէական աստուած-
սիրութիւնը , որոնք իրենց պատճառներուն
պէս իրարմէ տարբեր են :

Բայց վերջապէս պէտք էր իմ ներկայու-
թիւնս , իմ ակնարկիս ելեքտրականութիւնը ,
իմ շեշտս , իմ մէկ խօսքս . նուիրական հու-
րը կը վառէի սրտերուն մէջ . . . Ստուգիւ ,
ունիմ ես այն մագական զօրութեան գաղտ-
նիքը որ միտքը կը յափշտակէ . բայց չեմ
կրնար զայն ուրիշին հաղորդել . իմ զօրա-
վարներէս ոչ ոք անոր տեղեկացաւ կամ
մասնակից եղաւ . նոյնպէս ես չունիմ գաղտ-
նիքը անունս եւ սրտերու մէջ սէրս յաւեր-
ժացնելու եւ հոն հրաշքներ գործելու առանց
նիւթին օգնութեան :

Հիմայ որ Սուրբ—Հեղինէ կը գտնուիմ . .
հիմայ որ մինակ եմ եւ այս ժայռին վրայ
գամուած , ո՞վ ինծի համար կը պատերազմի ,
պետութիւններ կը գրաւէ , Ո՛ւր են իմ զըժ-
բախտութեանս պալատականները , վրաս
խորհող կա՞յ : Ո՞վ Եւրոպայի մէջ ինծի հա-
մար կը խլրտի : Ո՞վ ինծի հաւատարիմ մնաց :
Ո՛ւր են իմ բարեկամներս : Այո՛ , դուք եր-
կու երեք հոգի , կը բաժնէք կը մխիթարէք
իմ աքսորքս :

(Հոս՝ Կայսրին ձայնը՝ հեգնական մեղամաղ-
ձութեան եւ խոր տխրութեան յատուկ շեշտ
մը առաւ .)

Այո՛ մեր կեանքը թագի եւ ինքնակալու-
թեան ամբողջ պայծառութեամբ փայլեցաւ :

և ձերը, Պէրդրան, կը ցոլացնէր այս պայ-
ծառութիւնը. ինչպէս էնվալիտի մեր ու-
կեցածած դմբէթը կը ցոլացնէ արեւուն ճա-
ռագայթները... Բայց ձախորդութիւնները
եկան... ոսկին տակաւ առ տակաւ ջնջուե-
ցաւ. թշուառութեան և թշնամանքներու
անձրեւը, որ ամէն օր կը կրեմ, անոր
վերջին մասնիկները կ'առնուն կը տանին,
Հիմայ այլ եւս կապար կնք, Պերդրան զօ-
րավար, և քիչ ատենէն ես հող պիտի ըլ-
լամ:

Այս է մեծ մարդոց ճակատագիրը. այս ե-
ղաւ կեսարի և Աղեքսանդրի ճակատագիրը,
եւ մարդիկ զմեզ կը մոռնան. եւ աշխար-
հակալի մը, ինչպէս նաեւ ինքնակալի մը
անունը, լոկ դպրոցական պարտականու-
թեան մը նիւթ կը մնայ. Մեր քաջագոր-
ծութիւնները կ'ենթարկուին իմաստակի մը
թաթին, որ մեզ կը թշնամանէ կամ կը
գողէ:

Ո՛րքան զանազան դատաստաններ ընելու
կը ժտին Մեծն Լուգովիկոս ԺԴ-ի վրայ.
Այս մեծ թագաւորը մեռնելուն պէս, Վեր-
սալի իր նշնանեակին մէջ առանձին թող-
ուեցաւ... Լքուած իր պալատականներէն
և թերեւս ալ նշաւակ անոնց ծաղրին. Ա-
նիկայ այլեւս իրենց իշխանը չէր. դիակ մըն
էր, դադաղ մը, փոս մը, և վերահաս ապա-
կանութեան մը արհաւիրքը:

Վայրկեան մը եւ... ահա՛ իմ վիճակս,
ահա՛ ինծի ալ պատահելիքը... Անգլիա-
կան սակաւապետութեան կողմէ սպաննուած՝
կը մեռնիմ ժամանակէն առաջ, և իմ դիակս
ալ հողին պիտի յանձնուի, այն տեղ որդե-
րու կերըլլալու համար:

Ահա Մեծին Նաբոլէոնի շատ վերահաս
վախճանը... Ի՞նչ անդունդ իմ խոր թըշ-
ուառութեանս և քարոզուած, սիրուած,
պաշտուած և ամբողջ տիեզերքի մէջ ապրող
Իրիստոսի յաւերժական թագաւորութեան
միջև... Ասիկայ մեռնիմ է. Ասիկա յաւէտ
ապրիլ չէ՛. Ահա Իրիստոսի մահը, ահա Աս-
տուծոյ մահը»:

ՀԻՆ ԵԳԻՊՏԱՅԻՈՑ ՀԱՒԱՏԲԸ

ՀՈԳԻՈՑ ԱՆՄԱՀՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ
Վ Բ Ա Յ (*)

(Շար. եւ վերջ)

Յովրի նման Եգիպտացիք ալ կը հաւա-
տային թէ Աստուծոյ թագուն բան մը չկայ:

Ձի՞ տեսներ Աստուած իմ բոլոր քնթացքս.

Ձի՞ հաւուեր իմ բոլոր ցարժումներս,

եթէ ես օրացած եմ սուտի համբուն մէջ,

եթէ իմ բայս հետեւած է նեղութեան,

Թող կռէ Աստուած իր արդար կշիռով...

ՅՈՎԲ. ԼԱ. 4—6

Չոյգ մը աչքերուն քովերէն բոցեր կը
ժայթքեն՝ նշանակ չարերու վերապահուած
պատուհասին. վերջապէս կշիռը՝ նշանակ
արդար դատաստանին. Բոլոր այս յղացում-
ները այնպէս մը համախմբուած ու իրար
խառնուած են՝ որ շարունակ մէկ ամբողջ
նկար մը կը կազմեն:

Սրահին մէջ, պատուոյ տեղը բարձր գահի
մը վրայ լալն սաւանով մը փաթթուած նըս-
տած է Ոգիրիս, որու միայն գէմքն ու ձեռ-
քերը կը տեսնուին. Մէկ ձեռքով խարազան
մը բռնած, միւսովը՝ տեսակ մը հովուական
գաւազան. Որոնցմով դատաւորին ինչպէս ըլ-
լալը կ'ըմբռնուի արդէն. հովիւ ու հայր մըն
է ան միեւնոյն ատեն, տէր մը ու վարդա-
պետ մը, փրկիչ մի ու վրէժխնդիր մը. Մե-
ռեւոց գիրքը (թօքնպուխ) գանի կը կոչէ
մեծ, անեղ, սէր սէրանց, խուզարկու սրտե-
րու, ընդերաց, հաօուցանող շարին եւ առ-
դարութեան (թօք. ԺԵ. 20. ՃԻԵ. 61. ԺԷ.).
եւ կամ Յովրի ըսածին պէս, «Ան կը հա-
տուցանէ մարդկան իր արժանեաց համա-
ձայն, ու կը վարուի անոնց հետ՝ իրենց հե-
տեւած ուղիներուն չափովը (ԼԴ 11)»:

Մեռնողը Ոգիրիսի առջև կը հանուի ար-
գարութեան ու ճշմարտութեան միջոցաւ.
որոնք կնոջ մը կերպարանքին ներքեւ պատ-
կերացուած են. Ու կը սկսի հարցաքննու-
թիւնը. մեռեալը միս միսակ է, առանց ո՛
և է պաշտպանի մը, սոսկ իր բարի գործ-
քերն ու արժանիքներն են որ բարեխօս պի-
տի ըլլան իրեն համար (Պլուսարիոս):

(*) Տես թիւ 148. էջ 328:

Հո'ն այդ անուշտո դատաւորին առջեւ, մեռեալը ոչարտ ու պատշաճ յարգանքը մատուցանելէ վերջ, կը սկսի թուարկումը իր չըրած շատ բաներուն, ու գործադրած բարի գործերուն:

«Ո՛ր և է նենգութիւն չեմ ըրած մարդ-կանց հանդէպ. չեմ գրկած այրին, չեմ ստանդ դատաւորաց առջեւ... դատարկապօրտ չեմ եղած, ո՛չ տկար, ո՛չ վատ... ընտ՛ւ չեմ վերցունցած մեռեալներու վարչամակ-նեքն ու պահեստի ուստեսողէնները. չեմ խորտակած ցորենի չափերը... ես մաքո՛ւր եմ, մաքո՛ւր. մաքո՛ւր...»

«Ես յարգած եմ իմ հայրս, պատուած՝ իմ մայրս, սիրած եմ իմ եղբայրներս... բարիք ընելէ չեմ փախած...»

Յովբ ալ գրեթէ միեւնոյն կերպիւ կը պարզէ Աստուծոյ առջեւ իր կենաց գործերը՝ երբ հակառակը կը պնդէր բարեկամը (Յովբ. Լ.): «Ես կ'ազատէի, կ'ըռէ Յովբ, խեղճը՝ որ կը պոռար, և որքը՝ որ գուրկ էր ամէն օդնութենէ... ուրախութեամբ կ'ողողէի այրիին սիրտը... ես աչքն էի կոյրին, ոտքը՝ կաղին, հայրը՝ կարօտին...» (ԻԲ. 12—17):

Եւ ահա այս սկզբունց համաձայն Յովբ ալ կ'ուզէր որ նեղոսի ափանց բնակիչի մը պէս իր բոլոր գործքերը արդարութեան նը-ժարին մէջ դրուէին:

Եթէ զնացեալ իցեմ ընդ այսպանդս,
Եթէ վազվազեաց ռսն իմ ի նեղութիւն,
Ձի կռեալ եմ ի կեռս արդարութեան
Եւ զիտ Տէր զանցեղութիւն իմ:

ՅՈՎԲ. ԼԱ, 5—6

Պզիրիսի ատեանին մէջ. յիրաւի աստ-ուածային կշիռները դրուած են: Ու երբ բոլոր բարի ու չար գործերը թուարկուին, այն ատեն նժարին մէկ կողմը կը դնեն մեռ-եալին սիրտը, իսկ միւսին մէջ կայ դրուած արդարութիւնն ու ճշմարտութիւնը ներկա-յացնող արձանիկ մը:

Հոն, Թօթ աստուածին կերպարանքին ներքեւ, յաւիտենական իմաստութիւնն ու ճշմարտութիւնը ձեռքերնին տախտակներ բռնած կեցած են, և որոնց վրայ պիտի ար-ձանագրուի վճիռը: Կշիռն կը հսկէ Անուբիս,

երբ նժարները հաւասարակշռութիւն ստա-նան, այն ատեն կ'արտասանէ այն նուիրա-կան ձեւաբանութիւնը՝ զոր իր գլխուն վի-րե դրոշմուած կը տեսնենք:

«Սիրտը իր հաւասարակշռութիւնը կը պահէ բարձրութեամբը. աստուածային կշիռը հաճ է այս անուն Ողբիսէ»:

Վճիռը կ'արձանագրուի այն ատեն աստ-ուածային տոմարներուն մէջ. ընտելոյն ա-նունը կ'անցնի կենաց գրքին մէջ, և հոգին ազատ կը թռչի վայելելու երկնային հոգի-նեքու կենցաղը (Պղաճոն): Այն ատեն նոր, անվերջ կեանք մը կը սկսի այն հոգւոյն հա-մար «Որ քնա՛ւ չպիտի կորուստի մատնուի աստուածային ստորին աշխարհներու մէջ, յաւէ՛տ, ցոխ՛շտ» կ'ըսեն բնագիրք: Ան պի-տի չկրծուի այն որդէն՝ որու մասին յիտոյ պիտի խօսէր նաեւ Աւետարանը, որ ընտ՛ւ չի մեռնիր:

ԳԱԹՕԼԻՔ ՄԵԶԷԼՈՒ ԷՍԱՍԼԱՐԸ(*)

(Տեկամի)

Օնքն Ֆէրասէթի իւրօրէն տէ իսսանըն րուհընըն էօրիւմիւլիւլիւլիւ իսթիլզամ ի-տէր. չիւնքի սահիպի Ֆէրասէթ պիր վազիի գանուն, վազ էյլէմիլ օլտուղը գանունլարը հըֆղ իտէնլէրէ միւքեաֆաթ, ժուլարըն խի-լաֆընտա հարաքէթ էյլէնլէրէ տէ միւճա-զաթ թէրթիպ իթմէք մէճպուրիյէթինտէ տիր, ճէնապը Հապգըն վազ էյլէմիլ օլտուղը գանունլար հազգընտա տա պէօյլէ օլմագ լազըմ կէլիր, ժուլարըն իճրասընտա վէ եա խիլաֆընտա պուլընանլար, եա պու տիւն-եատէ վէ եա կէլէճէք օլան պիր տիւնեատէ նայիլի միւքեաֆաթ վէ եախօտ տիւլարը ճէ-զա օլմալըտըրլար:

Հալպու քի հայաթը հազըրէտէ Սլլահըն գանունլարընտ ինգընտա իթմիլ օլանլարըն մութլազա միւքեաֆաթ կէօրմէլէրինի, ժն-լարըն խիլաֆընտա պուլընանլարըն տա հէր հալտէ ճեզատուտէ օլմալարըն կէօրմէյօրուլ:

(*) Տեա թիւ 149, էջ 349:

էօյլէ իսէ : չայէտ ձէնապը Ալլահը ֆէրա-
սէթտէն մահրում պիր վագիի գանուէն օլ-
մագլըգլա իթհամ էլէմէք իսթէմէզսէք, օ
միւքեաֆաթ վէ եա օ միւճազաթըն օ պիր
տիւնեատա իճրա իտիլէճէյինի գապուլ էյլէ-
մէք մէճպուրի տիր :

Ալլահ ինսանը սերպէսթ հարաթմը իսէ տէ
միւսթագիլլ հարաթմամըչտըր : Մախլուգա-
թըն քեաֆէսի տէ քէնտի թապիաթլարընա
միւվաֆըգ պիրէր գանուէն ահքեաիհնճա ի-
տարէ օլուտուրլար : Սահիպի իտրաք վէ հիւրը
օլան մախլուգաթա ձէնապը Հագգ, քէն-
տիլէրի զայէյի ալիլէլէրինէ իսալէ քեաֆի
օլան գանուէն մանէվիի ախլեազը (loi mo-
rale) վէրմիշտիր քի վիճաւն թարսֆընտան
թանրմը վէ իլան օլուտմը օլան իշպու գա-
նուէն, շու իքի քէյիմէ իլէ խիւլասա իտիլէ
պիլիր, «խայրըն ինրասընսա ԵԵՐԻՆ ինթի-
նապընսա պուլընմազ» :

Սահիպի Ֆերասէք պիր վագիի զանուն
վագ էյլէմիշ օլտուղը գանուէն մուհաֆա-
զտընա խատիմ օլաճագ թէտապիրի տէ իթ-
թիխագ էյլէր : Պու իթէտպիրլէրին տէ էն
միւէսսիր միքեաֆաթ վէ միւճազաթ տըր :
Հալպու քի հայաթը հազըրէտէ, Ալլահըն
գանուէնլարը իշուէն պէօյլէ միւէսսիր պիր
թէտպիր կէօրտիւլիւմիւլ Եօգ սըր :

Աճէպա, պու միւքեաֆաթ վէ եա միւ-
ճազաթ թէտպիրի, վիճաւնըն միւզքարպ
վէ եա մեմնուն օլմասընտա՞ մը ուրը : — Ծա-
նիլէրին վիճաւնէն հիշ մուազգապ օլմասը-
լարըն կէօրմէյօրմըլը : Վիճաւնըն մէսէր-
լէթի, մէմնունիլէթի իսէ, ֆագիլէթին իս-
թիլզամ իթտիյի զանմէթէ նիսպէթէն բէք
ճիւզի պիր շէյ հիւքմիւնտէ տէյի՞ մի տիր :

— Աճէպա, ինսանլարըն էյիլէրէ օլան
հիւրմէքի վէ ֆէնալարտան օլան նեֆէքին-
տէ՞ միտիր : — Հէյիտ'թ, էքսէրիա ինսան-
լարըն թագտիրաթընա մագհար օլանլար էն
պէօյլէք միւճրիլէր տիր : էյիլէր իսէ,
պիւսպիւթիւն եիւզտէն պրազըլմագտան մա-
տա, չօգ տէֆա տա իսթիհալարա մարուզ
գալմայօրլա՞ր մը :

— Եօգսա ւսսալէքի ինսանիլտէ՞ մի տիր :
— Խայրը, պու տա օլմագ, չիւնքի աղա-

լէթի ինսանիլէ, հէր տիւրլիւ ֆէնալըըն
մէնպար օլան էֆքեար վէ արզուլարա գա-
տար նուֆուզ իտէմէզ : Օնըն ֆագիլէթ
իշին միւքեաֆաթը օլմատըղը կիպի, հէր
տիւրլիւ ճինայաթըն քէշֆիւնտէ տէ սոճիզ
տիր : Մէհարէթ սայէսիտէ ծուտան գաշ-
մագ, սէրվէթ իլէ օնըն կէօլլէրինի գաբա-
մագ, թէհտիտ իլէ օնը իիսաֆէ իթմէք
միւմքին տիր, վէ չայէտ արա սըրա, առա-
լէթի ինսանիլէ ինսանլարըն ինթիգամընը
ալմազա միւվէֆֆագ օլույօրսա տա, հու-
գուզը իլահիլէնին ինթիգամընը ալմայօր, ա-
լամայօր :

— Հէմ տէ, մէսէլա մէյտանը հարպտա
գահրամաննէ տիւշէն ասքէր կիպի, պիզ-
զաթ իճրասընտա պուլընտըղը ֆիլիլ ֆէտա-
քեարինին հիյնի իճրասընտա թէրքի հայաթ
էյլէյէն պիր քիմսէնին միւքեաֆաթը վէ եա-
խօտ ինթիհարլա քէնտի հայաթընա գաստ ի-
տէնին միւճազաթը պու տիւնեատէ նէ՞ օլա-
պիլիր :

Պինաէն ալէյհ, ձէնապը Հագգըն վագ էյ-
լէմիշ օլտուղը գանուէնլարը մուհաֆագա ի-
տէնին միւքեաֆաթը իթմէյէնլէրին տէ միւ-
ճազաթը պու էօմիւրտէն սօնրա կէօրիւլէճէք
օլան միւքեաֆաթլարտա վէ միւճազաթլար-
տա օլտուղընը գապուլ իթմէք գարուրի տիր :

Ալլահըն առաիքի sk ճանըն Խօրկզգիլինի
իճապ իքսիրի :

Զիւնքի ձէնապը Հագգըն հէր քէսէ քէն-
տի էֆալընա կէօրէ հարաքէթ իթմէսի, է-
յիլէրի միւքեաֆաթլարպ, ֆէնալարըն ճէզա-
լանտըրմագը առալէթ իքթիգասընտան տըր :
Փագաթ էյիլէրին միւքեաֆաթա նայիլ վէ
ֆէնալարըն տա ճէզատիտէ օլտուղընը պու
տիւնեատէ հէր վագըթ կէօրիւլօրմըլը : —
Խայրը, էօմիւր հազըրտա էքսէրիա էյիլէր
զանմէթ վէ մէշագգաթա մարուզ գալմըշ,
մագլոււմ, մագտուր, աճ, բէրիշան պիր սու-
րէթտէ եաշատըզլարը հալտէ, ֆէնալար տա
չօգ տէֆա բահաթ պիր էօմիւր կէչիրմէքտէ,
հէր խուսուստա միւվէֆֆագ օլմագտա տըր-
լար : Էօյլէ իսէ էյիլէրին մութլագա միւ-
քեաֆաթ կէօրէճէյի, վէ ֆէնալարըն տա
մութլագա ճէզայը սէզալարը պուլմասըլը

տիկէր պիր հայաթ, պաշտա պիր տիւնեա վէ
էօմիւր տահա պուլընմասը ստալէթի Բապ-
պանիյէ իզթիզասընտան տըր, հօգոս, աքսի
թագտիրտէ, Ալլահըն ատիլ օլմամասը լա-
ղմ կէլիր քի պու պիր քիւֆր տիր, Զիւն-
քի օ վազըթ, ատալէթի օլմայան պիր Ալ-
լահըն մէվճուտիյէթի գապիլ օլմայաճաղըն-
տան, Ալլահ հօգ տըր նէթիճէսի չըգմապ իյ-
ճապ իսէրտի:

Մատամ քի պիր Ալլահ վար տըր, պիր
տէ ատալէթ օլմալը տըր: — Էյէր Ալլահ ա-
տիլ տէյիլտէ, նիհայէթսիզ սուրէթտէ հայի-
զի քէմալաթտա տէյիլ տիր վէ շայէտ պիր
քէմալաթըն ոօգսան օլսա, արթըզ օ Ալլահ
Ալլահ տէյիլ տիր: Ատիլ պիր Ալլահ հէր քէս
հազգընտա քէնսի էֆալ ու ամալընա կէօրէ
մուամէլէ էթմէլի տիր: Էօյլէ պիր Ալլահ ին-
տիւնտէ էյի իլէ ֆէնա, պապասընը էօլտիւրէն
պիր չօճուզլա, էպէվէյնիսէ միւթի օլան պիր
չօճուզ, նամուսլը պիր ամէլէ իլէ պաշտա-
սընըն գանընը էմէն ֆայիզճի պիր սարրաֆ
այիի նազարտա կէօրիւլէմէլ:

(Մապասի վար)

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՀՌՈՄ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԱՇԽԱՐՀ.— Արգիւ-
եալ գրոց ցանկին ժողովը մասնաւոր վճռով մը հե-
տեւեալ գրքերուն ընթերցումը արգիւց:

Հաւերի Պէրկսոն.— 1. Խղճի անմիջական տուի-
նետու վրայ նախափորձ:

2. Նիւթ եւ Յիւդոսիւսիւն, մարմնոյ եւ մտքի յարա-
բերութեան վրայ նախափորձ:

3. Սեղծագործ յեղափոխում:

«Յուճապ»ը կը դատապարտէ նաեւ հետեւեալ
գիրքերը:

Թէոսոր Ուալլէր.— Կեդրոնի կուսակցութիւնը
եւ Եկեղեցւոյ իւսխանութիւնը:

Ռաճայէլ Իւրիպի.— Քաղաքական ազատա-
նութիւնը մեղք չէ:

Լուսովիկ Գոնրաս.— Յովհաննէս սէր Թաուճէր:

Յամիանոյ Ավանչիւնի.— Արդիականութիւնը,
վէպ:

ՀԱՅ-ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆ.— Յունիս
11ին Կաթողիկոսարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ
աւագ թեմի քահանայից աստուածաբանական խնդիր-
ներու ժողովը եւ զառչեցաւ ինչ ինչ կարեւոր հար-
ցերով:

— Յունիս 18ին նոյն Կաթողիկոսարանի սրահին
մէջ աւագ թեմի քահանայից միօրեայ հոգեւոր կըր-
թութիւնը տեղի ունեցաւ:

ԿԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ե-
րեսի, Ժողովը իր Յունիս 16ի նիստին մէջ շարունա-
կեց առժամեայ օրէնքներու քննութիւնը: Ատոնցմէ
շատերն Այտընի նահանգին Մէնթէլէ գաւառակն՝
անկախ գաւառի, Հալէպի նահանգին Այնթապ գա-
ւառակը՝ գաւառի, Գոնիայի նահանգին Թէքէ գա-
ւառն՝ անկախ գաւառի, Էնկիւրիի նահանգին Կե-
սարիա՝ գաւառակն անկախ գաւառի, Վանայ նա-
հանգին Պէյթ Էլ Շէպապ գիւղախումբը գաւառակի
փոխելու վերաբերեալ օրէնքներ էին:

Ժողովը ընդունեց այս օրինագիծերն եւ ապա նը-
կատի առաւ կայս. ընտանիքին անդամներուն յատ-
կացած ապարանքները տուրքէ վերժ ընող օրինա-
գիծը:

Ժողովը բաւական վիճարանելէ յետոյ ընդունեց
յիշեալ օրէնքը:

Արծաթ մէկ եւ կէս զէնոց դրամներուն 1334
Մարտ 1էն սկսեալ շրջաբերութեան դադրիլը տրո-
ւադրող օրէնքին վիճարանութեան պահուն երես-
փոխաններէն շատեր գանգատեցան գաւառներու մէջ
դրամներու տարբերութեան վրայ եւ պահանջեցին որ
կառավարութիւնը դարձան մը խորհի:

Օրէնքին ամբողջութիւնն ընդունուեցաւ առա-
ջին ընթերցումով:

Ժողովը ապա քննեց տասանորդի դրութեան
բարեփոխման փորձին վերաբերեալ օրինագիծը:

Էօմէր Լուրժի Էմ. բոսա թէ այս փորձը հինգ
տարուան համար պիտի հաստատուի, բայց գիւղացի
ժողովուրդն ի վիճակի՞ է տակաւին հինգ տարի տու-
կալու տասանորդի վարձակալներուն բռնութեան եւ
շահագործութեան: Երկրին ամենէն մեծ աղէտն այդ
վարձակալներուն գործած կեղեքումներն են:

Այս յօդուածը բուռն վիճարանութեան առար-
կայ եղաւ:

Ելման նախաւարի խորհրդականն տնօրէնելու
դատեց հինգ տարուան պայմանագրով, որով հետեւ
տասանորդի գանձումը մեծ մասամբ միջնորդաբար
պայմաններէ կտրուած ունի եւ կտրելի չէ մէկ կամ եր-
կու տարուան փորձերով գոհանալ: Տասանորդիներն
ուղղակի գանձելու համար ամէն բանէ առաջ հարկ
է կարող պաշտօնեաներ ունենալ, մինչ պէտք եղածին
չափ պաշտօնեայ կը պակսի: Ելման նախաւարու-
թիւնը մտադիր է գանձումի տարբեր դրութիւններ
փորձել:

Վիճարանութիւնները բաւական նկատուեցան
Նախագահն ամփոփեց ընդդէմ եւ ինպատու փաս-
տերն եւ ժողովը որոշեց յօդուածներուն քննութեան
սկիւղ:

Հինգ տարուան պայմանագրով զեղչելու եւ փոր-

ձերու մասին ամէն տարի Երեսփ. Ժողովին տեղեկու-
թիւններ հաղորդելու պահանջումները մերժուեցան
և օրէնքին յօդուածներն ամբողջովին ընդունուեցան:

Ժողովն ապա քննեց պատերազմի ատեն եղած
զինուորական գրաւումներու վերաբերեալ օրէնքը:

Կրդ յօդուածը չէր յիշատակեր թէ գրաւուած

նիւթերուն արժէքը պիտի հասուցուի:

Սեւթէք էփ. պահանջեց որ այս խնամով պարբե-
րութիւն մը աւելցուի և յօդուածը յանձնաժողովին
ղեկուեցաւ ըստ այնմ փոխուելու համար: Ծանփա-
տողն առաջարկեց ստիպողաբար քննել այս օրէնքը:
Ժողովը մերժեց այս առաջարկը և օրէնքին 6 յօդ-
ուածներն ընդունեց առանց փոփոխութեան:

Որոշուեցաւ այս օրէնքին Բ. ընթերցումը կա-
տարել յաջորդ օրը:

*. Մերակայոր Յուլիս 16ին նիստ գումարեց Ռի-
ֆաթ պէյի նախագահութեամբ: Ներկայ էր նաև
Վիեննայի օսմ. դեսպան Հիւսէյին Հիլմի փաշա: Կար-
դացուէէ ետք յատուկ յանձնաժողովին ղրկուեցաւ
վարչակազմական թէղթերէ մը որով կը խնդրուէր մեկ-
նաբանել Գանուլի Խասսի 105րդ յօդուածը: Ապա
ձեռք առնուեցաւ ինը օրինագիծերու քննութիւնը:
որոնցմէ ամենէն կարեւորն էր 1340ի ծնածնները գրօշի
տակ կանչելու օրինագիծը: Զինուորական յանձնա-
խումբը ընդունելով այս օրինագիծը կառավարութեան
ուշադրութիւնը կը հրաւիրէր որ անհրաժեշտ միջոց-
ները ձեռք առնէ որպէս զի պարհաւարութեան օ-
րէնքին հետ հակասական օրէնքներ ալ չհրատարակ-
ուին: Ա. Ֆերիք ԱՏմէտ Ռիզա փաշա ըսաւ թէ պա-
տերազմի գէպքերը կառավարութիւնը ստիպեցին որ
տարի մը առաջ հաւաքէ 1340ի ծնածնները: Մերա-
կայոր յանձնաժողովի այս առաջարկը անպատեհ չը-
կատելով, որչեց պահանջել կառավարութենէն որ
յաւելուածական արամագրութիւն աւելցնէ այս
մասին:

Մերակայոր ապա վաւերացուց միւս օրինագիծ-
ները:

*. Յուլիս 12ին Պոլսոյ առժամ և Այա Սօֆիայի
մէջ Ֆաթիհի առաջին անգամ Սելամըքի արարու-
ղութիւն կատարելուն 16 կրդ տարեդարձը տօնուե-
ցաւ մեծահանգէս արարողութեամբ: Մայրաքաղաքն
ամբողջ գրօշադարձուած էր: Թրամուէյի բոլոր յիւս-
քերը գրօշերով և դափնիներով զարդարուած էին:
Օսմ. մարտանաւերն և Շիրքէթի չոգենաւներն ալ
գրօշեր պարզած էին:

*. Սուլթան Օսման տրէտօթը Օգոստի վերջերը
Պոլիս պիտի հասնի: Սահմանագրութեան տարեդար-
ձին օրը՝ Յուլիս 23ին, Օսմ. նաւատորմին քօմիթէին
կողմէ պատուիրակութիւն մը հանդիսաւորապէս դէպ
ի Լոնտոն ճամբայ պիտի ելլէ՝ նոյն արեւմտեցիկ վե-
րադառնալու համար: Սուլթան Օսմանի ժամանման
օրը մեծ հանդէսներ տեղի պիտի ունենան:

— Լոնտոնէն Յուլիս 12ին կը հեռագրեն թէ
Ֆաթիհ տրէտօթին շինութեանը ձեռնարկուել է

հանդիսական արարողութիւններով: Օսմ. դեսպանա-
տան բոլոր պաշտօնեաները ներկայ գտնուել են: Թա-
նիկի թղթակցը այս լուրը հեռագրելով կ'ըսէ թէ
Տրէտօթին շինութեանը ձեռնարկուելու օրը Ֆաթի-
հի կողմէ Կ. Պոլիսը գրաւուելու տարեդարձին զու-
գահիպիր բարեգուշակ կը նկատուի:

— Վիեննայի թերթերը կ'ըսեն թէ օսմ. կառա-
վարութիւնը տասն ընդժողեայ մարտանաւ յանձնա-
րարել է անգլ. գործարաններուն:

— Ֆրանսայի մէջ շինուած եօթը թնթանօթա-
կիրները Յուլիս 13ին Հայտար ֓աշայի առջև ժամա-
նեցին:

— Նոր թնթանօթակիրներու երեքը, դէպ
իզմիր ճամբայ ելան: Ատոնց անուններն են Snuruf
Բէիս, Ispirt Բէիս և Işık Բէիս: Ծովերըքը պիտի
հսկեն վերջերս ստեպ տեղի ունեցած մաքսանենգու-
թիւններն արգելելու համար:

— Յունաստանի կողմէ Բիոս ու Միտիլի կղզի-
ներուն կցումը հրատարակուելէն ետք՝ Պոլսոյ կողմի
իսլամ բնակիչները որոշեցին հանգանակութիւն մը
բանալով չորրորդ արեւմտեցիկ մը գնել, որուն անունը
պիտի ըլլայ Սուլթան Բէիմ Ա.:

*. Միջերկրականի անգլ. նաւարոժինն Յու-
լիս 14ին Մալթայէն ճամբայ ելաւ Արեւելք եր-
թալու համար: Կը ծանուցուի թէ նաւարոժին
Միջերկրականի մէջ ո'րքան ատեն մնալն որոշ-
ուած չէ:

*. «Օսմանիչէր Լոյա» կ'ըսէ թէ Պէյրութ գրե-
նուող ֆրանսական «Լա Թուշ ար Թրէվիլ» յաժա-
նաւը հրաման ստացած է Իզմիր երթալու: Թուսա-
կան «Տօնէց» պահականաւը առջի օր Իզմիր ուղե-
ւորեցաւ:

*. Ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյ
անձամբ երթալով Իզմիր և այն քաղաքներն ու գիւ-
ղերը ուր Յոյները յուզման մէջ են և կը գաղթեն,
կը ջանայ գաղթը արգելելու և յանցաւորները պատ-
ժելու:

*. Թանիկ կ'արտատպէ Աթէնքէն առնուած հե-
տեւեալ հեռագիրը. — «Հանրային կարծիքին գըր-
գուութիւնը շատ աւելցած է: Էտիրէի և Անատոլի
մէջ Օսմ. պաշտօնեաներուն կողմէ Յոյներուն դէմ ե-
ղած կեղեքումներուն համար գոհացում տրուելը կը
պահանջուի Բ. Դրան կողմէ տրուած ապահովու-
թեանց և եղած հերքումներուն հակառակ Անատո-
լիսի Յոյները Թուրքիայէն կը շարունակեն հեռանալ
և խղճալի փոփոխ մէջ Յունաստան ժամանելու Հել-
լէն կառավարութիւնը խիստ ծանուցագիր մը տուաւ
Բ. Դրան, պահանջելով որ կեղեքումներուն վերջ տըր-
ուի և եղած մնասները դարմանուին: Յունաստանի
հանրային կարծիքը գրգռուած է և կը պահանջէ
որ կառավարութիւնը շուտով ու խստիւ գործէ:

— Աթէնքէն լուր կը տրուի թէ հելլէն նաւա-
յարգարներ հեռագրեր են Սեւ ծով գտնուող իրենց

նաւերուն որ շուտով եւս դառնան ու անցնին նեղուց-
ներէն, որովհետեւ կացութիւնը ծանր է:

— Սթէնքի Գործակալութենէն — «Կառավա-
րութիւնը Ազգ. Պանքային և Սակարանի խորհուր-
դին հետ համաձայնելէ ետքը, հրամայեց փակել Ա-
թէնքի Սակարանը ցորչափ կացութիւնը անսպա-
ման»:

— Աթէնքի, Յուլիս 1 — Պատասխանելով հելլէն
գաղթականներուն մտտին հարցապնդումի մը, Մ.
Վէնիցէլոս ի մէջ այլոց հետեւեալ յայտարարու-
թիւնները ըրաւ. Երեսփ. Ժողովին առջեւ. «Կարելի է
որ իրաց այս վիճակը շարունակէ երկար տառնալ. Զեմ-
ուզեր անդամներն թաւեր հանել բերնէս, բայց
կարծեմ թէ ատրական պարտականութեան մը մէջ
կը թերանամ, եթէ չյայտարարեմ» Երեսփ. Ժողովին
առջև որ կացութիւնը ծանրացած է և նոյն իսկ շատ
ծանրացած:

«Կառավարութիւնը գիտէ որ եթէ վերջ չարուի
իրաց այս ողբայի վիճակին, պիտի պարտաւոր-
ուի լոկ ողբ ու կոծ չընել դժբախտ գաղթականնե-
րուն հետ (Խելայեղ ծափեր):

— «Թայմը» թղթակիցը Աղէքսանդրիայէն Յու-
նիս 13 թիւով կը հեռագրէ. — 1908 տարւոյ հոս
գտնուող յոյն նաւազները հրաման ստացան իրենց
գրօշին ստակ հաւաքուիլ:

— Հելլէն ծովային նախարարը հրամայեց նա-
ւատորմի գտնական նաւապետներուն պատրաստ պո-
հել 1800 նաւազ, որոնք 1912 և 13ի զինուորացուե-
րէն պիտի ըլլան: Այս նաւազները պիտի յատկացուին
Ամերիկայէն գնուած յածանաւերուն: Նախարարը
ծովակալ Քունտուրիյօթիսի հետ քննեց «Ավերօֆ»ը:

Նիքօլա Բ. Զարը իր տրքայական ընտանիքի
անդամներուն հետ Յունիս 14ին Քէօթէնէն մէջ
այցելութիւն տուաւ Ռումմոնիոյ Կարօթ թագաւո-
րին, որ իոններուն հետ շատ սիրալիր և յարգա-
լիւ ընդունելութիւն մը ըրաւ Ն. Վ. հափառու-
թեան: Գոհարանական աղօթքէն ետքը մտերմական

ճաշ տրուեցաւ հիւրերուն, մինչ ուսման վարչա-
պետն ալ թաղապետական պարտէզին մէջ ճաշ կու-
տար ի պատիւ Մ. Սոլլանօֆի: Ապա ժամը 4ին թէ-
յասեղան տրուեցաւ ուստական Սթանսարս դրաս
նախ մէջ և ժամը 6ին զինուորական մեծ հանդէս
տեղի ունեցաւ:

Ռիպոյի կազմած ֆրանսական դահլիճն ալ
տապալեցաւ: Մ. Վիվիանի կազմեց նոր դահլիճ մը
հետեւեալ կերպով. — Մ. Վիվիանի վարչապետ և
Արտ. գործոց նախարար, Մ. Պիէնվընիւ-Մարթէն
դատական, Մ. Մալլի ներքին, Մ. Օկանէէօն կր-
թական և գեղարուեստից, Մ. Նուլէնս ելմտական,
Մ. Մէսիմի պատերազմական, Մ. Կօթիէ ծովային,
Մ. Ռէյնօ գաղթային, Մ. Թոմաս աւելարական և
թղթատարական, Մ. Ռընու հանրագումար շինու-
թեանց, Մ. Քուլպա տշխատութեան նախարար: Պա-
տերազմական նախարար խորհրդական տնտեսուե-
ցաւ Մ. Լօռէն, գեղարուեստից Մ. Տալիմիէ, ներ-
քին գործոց Մ. Ժաքէ, արտաքին գործոց Մ. Ապէ
Ֆէրրի:

Յունիս 15ին առնուած հեռագիրները նոր և
կարեւոր լուրեր կը բերեն Ալպանիայէն: Տուրացոյցն
կը հեռագրեն:

«Տուրացոյցի մօտ խիստ բուռն ճակատամարտ
մը տեղի ունեցաւ Գնդ. Թոմբաւնի հրամանատա-
րութեան տակ գտնուող ալպանական զինուորնե-
րուն եւ ալպանաւորներուն միջեւ: Այս վերջինները
իրենց համախմբումը ամբողջացուցած ըլլալով մեծ
բազմութեամբ յարձակած էին քաղաքին վրայ:
Ալպանաւորները կատարեալ յաղթանակ մը տարին:
Գնդ. Թոմբաւն մեռաւ պատերազմի դաշտին վրայ:
Տուրացոյց մեծ վտանգի տակ կը գտնուի: Վերջին
պահուն առնուած լուրերով նայելով, կարելի կը
նկատուի որ ալպանաւորները գէթ առայժմ ետ կե-
նան մայրաքաղաքին վրայ յարձակելու իրենց ծրա-
գրէն: Իտալական ու աւստրիական նաւալին զօր-
քերը ցամաք ելան իշխանին պալատը ու դեսպա-
նատները պաշտպանելու համար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դէպքեր եւ սկզբունքներ	385
Զավարի մարտիրոս	387
Հին վաւերացութիւններ	388
Վաւերացութիւններ	390
Եօթնեակ Բրիտանի	392
Նաբոլէոնի դասասանը	399
Հին Եգիպտացուց հաւասեր	395
Գաթիի Մէգնէպի էսապար	396
Տեղեկագրական	398

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ
ՅՈՎԼ. Ծ. Վ. ԿԵՏԻԿԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԱՐԱՊԵՏ
ԳԵՌՈԳ Ծ. Վ. ԹԵՐԶԻՊԱՆԵԱՆ

Տպարան Գ. Արմաղանց Նարաքարի, Բիւր, Պաշտալ փողոց քիւ 5, Կ. Պոլս

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ — Թուրքիոյ համար տա-
րեկան՝ 40 դհկ. արծ. վեցամսեայ՝ 20. — մէկ թիւ՝ 1 դհկ. — Արտաւահ-
ման տար. ֆր. 10. վեցամս. 5. — Վճարմունք կանխիկ են:

ՀԱՍՑԷ. — Կաթողիկէ Արձագանգ, Բերա, 5. Պայրամ փողոց 5, 4.
Պոլիս:

GATOGHIGUÉ ARTZAKANK

Péra, 5 Rue Baïram 5

Constantinople

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ. — 1. — Արձագանգ կը հրատարակուի
Շաբաթ օրերը: 2. — Խմբագրութիւնս պարտաւորեալ չէ ան-
պատճառ կամ նոյնութեամբ հրատարակել իրեն զրկուած ու է
յօդուած: 3. — Կեղծանունով զրկուած յօդուածներու հեղինակը
կը պարտի իր խակական անունը ծանուցանել Խմբագրապետին:
4. — Ձեռագիրները ետ չեն դարձուիր: Յօդուածներու 5. —
ձեռագիրները պէտք է գրուած ըլլան թուղթին մէկ կողմը մի-
այն: 6. — Ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմանագրութիւնք
կը կատարուին: 7. — Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է
անհրաժեշտ երկու դահեկանի նամակադրոշմ ի միասին զրկել:

Տարր. Սկզբունք Քրիստ. Վարդապետութեան. գին 2 դհկն.:

Տէր Կոմիտաս Քահանային վարքը. գին 5 դհկն.:

ՏՊԱՐԱՆ Կաթողիկէ Արձագանգի Բերա, 5 Պայրամ փ. 5: Տպարանս ըստ՝ամենայ-
նի ճոխ և ի վիճակի է որ և իցէ տպագրական գործոց համար: Կը տպուին ամեն տե-
ռակ ծանուցմունք, գիրքեր, տետրներ, հրաւիրագիրներ, բարդեր, քարդ-ատրէսներ,
մահազդհներ, եւն. եւն.: Գիները անմեղելի կերպով աժան են: Գեղեցկագիտական ճա-
շակի և տպագրական մաքրութեան կողմէ յաճախորդները անտարակոյս գոհ պիտի
մնան:

WIENER BANK-VEREIN

FONDÉ EN 1869

Capital entièrement versé 150.000.000 de couronnes

Réserves: 49.000.000

SIÈGE CENTRAL:

Vienne I. Schottenring

SUCCURSALES:

EN AUTRICHE-HONGRIE: Agram, Aussig, Bielitz-Biala, Bozen, Bruenn, Budapest, Budweis, Czernowitz, Drohobycz, Friedek-Mistek, Graz, Innsbruck, Jaegerndorf, Karlsbad, Klagenfurt, Krakau, Lemberg, Marienbad, Meran, Oest, Nowosielitza, Pardubitz, Pilsen, Prag, Prossnitz, Przemyśl, Salzburg, St. Poelten, Stanislaw, Tarnopol, Tarnow, Teplitz, Teschen, Villach, Wr. Neustadt, Zwietau.

EN TURQUIE:

Constantinople et Smyrne.

SUCCURSALE DE CONSTANTINOPLE

Siège à Galata, Place du Pont de Karakouy

Agences à Stamboul, Péra et Scatari.

Le Wiener Bank-Verein fait toutes opérations de Banque et notamment :

Avances en Compte-Courant contre dépôt des titres, effets de commerce ou marchandises;

Escompte d'effets de commerce;

Achat et vente de change sur l'Etranger;

Emission de lettres de crédit et ouverture d'accréditifs simples et documentaires;

Palements télégraphiques en Turquie et à l'Etranger;

Encaissement d'effets, de coupons, d'obligations amorties ou favorisées aux tirages;

Exécution d'ordres de Bourse sur place et à l'Etranger;

Ouverture de Comptes-Chèques et de comptes-dépôts à intérêt;

Garde de titres, marchandises etc.

Achat et vente de monnaies diverses, matières précieuses, monnaies d'ornements;

Caisse d'Epargne à 3 $\frac{1}{2}$ % d'intérêt.

Location de coffre-fort (à Galata et à Stamboul).

UN BUREAU DE VOYAGE (Représentant des Chemins de fer de l'Etat Autrichien) est attaché à l'Agence de Péra et délivre des billets pour tout l'Univers. Les voyageurs y trouveront toutes facilités possibles et tous renseignements désirés.